

Sanna Eriksson

TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI VEROTUKSEN NÄKÖKULMASTA

Kokonaisverovaikutus Case-yrityksissä

TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI VEROTUKSEN NÄKÖKULMASTA

Kokonaisverovaikutus Case-yrityksissä

Sanna Eriksson
Opinnäytetyö
Kevät 2018
Liiketalous
Oulun ammattikorkeakoulu

TIIVISTELMÄ

Oulun ammattikorkeakoulu

Liiketalouden koulutusohjelma, Taloushallinnon suuntautumisvaihtoehto

Tekijä: Sanna Eriksson

Opinnäytetyön nimi: Toiminimestä osakeyhtiöksi verotuksen näkökulmasta - Kokonaisverovaikutus Case-yrityksissä

Työn ohjaaja: Leena Yrttiaho

Työn valmistumislukukausi ja -vuosi: Kevät 2018

Sivumäärä: 65 + 9

Tämän opinnäytetyön aiheena on yritysmuodon muutos toiminimestä osakeyhtiöksi verotuksen näkökulmasta. Työn toimeksiantajana on oululainen tilitoimisto. Case-yrityksinä on kaksi toimeksiantajan asiakasyritystä, jotka pohtivat yritysmuodon muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi ennen kaikkea verotuksellisista syistä. Case-yritykset pysyvät tutkimuksessa anonyymeinä.

Tämän työn tavoitteena on selvittää, että kannattaako Case-yritysten vaihtaa yritysmuotoa verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna. Työn tavoitteena on myös luoda toimeksiantajalle Excel-verotustaulukko, jonka avulla voi jatkossa tarkastella yritysmuodon muutoksen verotuksellista kannattavuutta. Case-yrityksille laadittiin verolaskelmat toiminimenä ja osakeyhtiönä vuosien 2016–2017 tilinpäätöstietoihin perustuen. Osakeyhtiön osalta tarkasteltiin myös, että kannattaako varoja nostaa palkkana, osinkona vai palkan ja osingon yhdistelmänä.

Opinnäytetyön tietoperustassa kerrotaan pääpiirteet toiminimen ja osakeyhtiön perustamisesta sekä hallinnosta ja päätöksenteosta. Teoriaosuudessa keskitytään laajemmin toiminimen ja osakeyhtiön verotukseen. Verotuksen keskeiset erot tuodaan selkeästi esiin. Tietoperustassa tuodaan esiin myös ilman veroseuraamuksia tapahtuvan yritysmuodon muutoksen vaatimukset. Aineistona tietoperustan laatimisessa käytetään ajan tasalla olevaa kirjallisuutta, Internet-lähteitä ja lakeja. Päälähteinä ovat verolait ja Verohallinnon ohjeistukset. Työn empiirinen osa koostuu Case-yritysten esittelystä sekä verolaskelmista ja niiden analysoinnista. Tutkimusosassa esitellään myös toiminimen ja osakeyhtiön verojen laskemiseksi kehitetty Excel-verotustaulukko. Tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen tutkimus pohjautuen Case-yritysten tilinpäätöstietoihin ja kirjanpitäjän haastatteluun.

Tutkimuksen perusteella molempien Case-yritysten verorasitus on pienempi osakeyhtiössä kuin toiminimenä toimittaessa. Toisen yrityksen kohdalla tulos on selkeä ja yritysmuodon muutos kannattaisi toteuttaa mahdollisimman pian. Toisen yrityksen kohdalla puolestaan yritysmuodon muutoksen kannattavuutta tulee pohtia huolellisesti myös muista näkökulmista, sillä ero verojen määrässä ei ole kovin suuri. Erityisesti tulee pohtia tulevaisuuden suunnitelmia ja varojen nostotarvetta. Verotukselliseen kannattavuuteen vaikuttavat lisäksi verotettava tulo ja nettovarallisuus. Toimeksiantaja voi Excel-verotustaulukon avulla helposti lähtöarvoja muuttamalla selvittää milloin yritysmuodon muutos on kannattavaa verotuksen näkökulmasta.

Asiasanat: toiminimi, osakeyhtiö, yritysmuodon muutos, yritysverotus, osinko

ABSTRACT

Oulu University of Applied Sciences
Degree programme in Business Economics, Option of Financial Administration

Author: Sanna Eriksson

Title of thesis: From a sole trader to a private limited company: viewpoint of taxation

Supervisor: Leena Yrttiaho

Term and year when the thesis was submitted: Spring 2018 Number of pages: 65 + 9

The topic of this thesis is the change of company form from a sole trader to a private limited company taking the viewpoint of taxation. The assigner of this thesis is an accounting firm from Oulu and the Case companies are their customers. The profitability of the change is examined from the taxation perspective in this thesis. The Case companies will remain anonymous.

The objective of this thesis is to calculate if it is profitable to change the company form in the Case companies when approaching the topic from the taxation point of view. The purpose of this thesis is also to generate an Excel table of the taxation and this table the assigner can utilize in the future. The calculations of taxation were made both for a sole trader and a limited company. The research material consists of the companies' financial statements from 2016–2017 and an interview of an accountant. The tax burden of the limited company was calculated in situations where the owner withdraws assets from the company as salary, dividends or combination of these.

The theoretical background of the study includes basic descriptions of establishing, managing and decision-making of a sole trader and a private limited company. The theory section of the thesis focuses on the taxation of both company forms. The differences between the taxation of a sole trader and a private limited company are emphasized. The demands of the change in company forms are also described. The material in the theory section consists of up-to-date literature, Internet sources and laws. The main sources of information are laws of the taxation and norms of Finnish Tax Administration. The empirical section of this thesis presents the Case companies and results of the taxation calculations. In addition, the table of taxation, which could also be used in the future, is presented. The method is a qualitative study, which is based on the financial statements of the Case companies and the interview.

The results of the study suggest that it is practical for both Case companies to consider the change of their company form. One of them should change the company form as soon as possible however the other entrepreneur should carefully consider the change also from other perspectives. The selection of the most profitable company form is affected by the need for the withdrawal of assets from the company as well as the net worth of the company and taxable income. With the help of Excel table of taxation, it can be analysed when it is profitable to change the company form from a sole trader to a private limited company.

Keywords: sole trader, private limited company, changing company form, corporation taxation, dividend

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	TOIMINIMEN PERUSTAMINEN JA VEROTUS	9
2.1	Perustaminen ja hallinto	9
2.2	Verotus.....	10
2.2.1	Pääomatulot.....	11
2.2.2	Ansiotulot	13
2.2.3	Yksityissijoitukset ja -otot	14
2.3	Nettovarallisuus.....	15
2.4	Verotettava tulo	16
2.4.1	Vähennyskelpoiset menot.....	17
2.4.2	Vähennyskelvottomat menot.....	17
2.4.3	Automenot ja yrittäjän matkakulut	19
3	OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN, HALLINTO JA VEROTUS.....	20
3.1	Perustaminen	20
3.2	Hallinto ja päätöksenteko	21
3.3	Yhteisöverotus.....	22
3.4	Nettovarallisuus ja matemaattinen arvo.....	23
3.5	Osingonjako	24
3.6	Osingonsaajan verotus.....	24
3.7	Omistajayrittäjän verotus.....	27
3.8	Yhteenvedo toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen eroavuuksista.....	29
4	TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI.....	31
4.1	Jatkuvuuden ja identtisyyden vaatimus	31
4.2	Muutoksen vaikutuksia	33
4.3	Negatiivinen oma pääoma yritysmuodon muutoksessa.....	34
4.4	Muutoksen ajoittaminen.....	34
5	VEROLASKELMAT	36
5.1	Case-yritys A.....	36
5.1.1	Verotus toiminimenä vuonna 2017.....	37
5.1.2	Verotus osakeyhtiönä vuonna 2017	41
5.1.3	Verotus osakeyhtiönä vuonna 2018.....	43

5.2	Case-yritys B	45
5.2.1	Toiminimen verotus vuonna 2017	46
5.2.2	Osakeyhtiön verotus vuonna 2017	49
5.2.3	Tulevaisuuden näkymät	52
6	EXCEL-VEROTUSTAULUKKO	53
7	JOHTOPÄÄTÖKSET	56
8	POHDINTA	59
	LÄHTEET	61
	LIITTEET	66

1 JOHDANTO

Yritystoimintaa aloitettaessa päädytään usein toimimaan toiminimenä, sillä se on usein helpointa ja yksinkertaisinta. Toiminimenä toimiminen on hyvä vaihtoehto silloin, kun kyseessä on pieni-muotoinen lähinnä yrittäjän henkilökohtaiseen työpanokseen perustuva toiminta. (Holopainen 2017, 21.)

Yritystoiminnan laajentuessa ja kasvaessa toiminimiyrittäjälle tulee ajankohtaiseksi pohtia yritysmuodon muutosta. Se ei kuitenkaan tapahdu hetken mielijohteesta vaan vaatii huolellista suunnittelua ja tarkastelua. Verokysymykset saavat usein toiminimiyrittäjän miettimään yritysmuodon muutosta. Toiminimiyrittäjällä verotus voi muodostua huomattavan ankaraksi ansiotulon progressiivisen verotuksen ansiosta. Verotuksellisten vaikutusten arviointi onkin keskeistä yritysmuodon muutosta pohdittaessa. Myös erilaiset vastuu- ja vakuuskysymykset voivat vaikuttaa, kun toiminimiyrittäjä miettii yritysmuodon vaihtamista osakeyhtiöksi. Osakeyhtiössä yrittäjä vastaa yhtiön sitoumuksista vain sijoittamallaan pääomalla, kun taas toiminimiyrittäjä on vastuussa kaikista yrityksen sitoumuksista koko omaisuudellaan. (Tomperi 2017, 153–154.)

Tämän opinnäytetyön toimeksiantajana on oululainen tilitoimisto, jossa sain suorittaa ammattiharjoitteluni. Opinnäytetyön aihe lähti ensisijaisesti omasta kiinnostuksestani yritysverotukseen. Aihe on ajankohtainen, sillä Case-yrityksinä ovat toimeksiantajan kaksi asiakasyritystä, jotka pohtivat yritysmuodon muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi. Yritykset pysyvät tutkimuksessa anonyymeinä. Yrittäjät miettivät muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi erityisesti verotuksen vuoksi. Toimeksiantajalle kehitetään Excel-verotustaulukko helpottamaan tulevaisuudessa verotuksellisten vaikutusten pohdinnoissa. Työn tarkoituksena on selvittää kahden toiminimiyrityksen verotuksellista kannattavuutta osakeyhtiöksi muutettaessa. Tutkimuksessa tuodaan vastaus seuraaviin kysymyksiin:

- Kannattaako yritysmuotoa muuttaa verotuksen kannalta tarkasteltuna?
- Miten yritysmuodon muutos vaikuttaa kokonaisverotukseen?

Lisäksi työssä tuodaan esiin toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen eroavaisuudet. Yritysmuodon muutoksen kannattavuuden tarkasteluun vaikuttavat monet erilaiset tekijät, mutta tässä opinnäytetyössä keskitytään vain yrityksen verotuksellisen kannattavuuden tarkasteluun. Verotus osake-

yhtiönä toimittaessa lasketaan palkkana, osinkona ja näiden yhdistelmänä. Tutkimuksessa ei huomioida osakeyhtiön muita varojen jakamisen muotoja.

Tutkimusmenetelmänä on kvalitatiivinen tutkimus perustuen Case-yritysten kirjanpitäjän haastatteluun sekä yritysten tilinpäätöstietoihin. Tutkimus antaa suoran vastauksen vain kyseisten yrittäjien verotukselliseen pohdintaan, sillä verotus on aina tapauskohtaisesti tarkasteltava. Tutkimuksen tietoperustassa käytetään lähteinä ajankohtaista kirjallisuutta, lakeja ja Internet-lähteitä. Päälähteinä ovat Verohallinnon ohjeet ja verolait.

Taustatukena verolaskelmien laatimisessa ovat olleet Kari Alholan (2016a–d) laatimat verolaskelmat eri yritysmuotojen verotuksesta erilaisissa tilanteissa. Kuten Alhola toteaa, verotukselliseen edullisuusjärjestykseen vaikuttava oleellinen tekijä on yrittäjän varojen nostotarve. Lisäksi ennen kaikkea nettovarallisuus ja verotettava tulo vaikuttavat siihen, että millainen kokonaisverorasitus muodostuu. Alhola myös muistuttaa, että toiminimessä verotetaan omistajayrittäjää, vaikka varoja ei edes nostettaisi, kun taas osakeyhtiössä omistajayrittäjä voi pitkälti itse päättää, kuinka paljon verotettavaa tuloa itselleen suo.

2 TOIMINIMEN PERUSTAMINEN JA VEROTUS

Yksityisellä elinkeinonharjoittajalla tarkoitetaan liikkeen- tai ammatinharjoittajaa, joka harjoittaa liiketoimintaa omissa nimissään ja on henkilökohtaisesti vastuussa kaikista liiketoimistaan. Ammattitoiminta on liiketoimintaa pienimuotoisempaa toimintaa, jolloin yrittäjän henkilökohtaisella ammattitaidolla on suurempi merkitys kuin liiketoiminnassa. Juridisesti liikkeen- ja ammatinharjoittaja eivät eroa toisistaan, sillä kummassakaan tapauksessa ei synny yrittäjästä erillistä oikeushenkilöä, vaan kyseessä on elinkeinotoiminnan harjoittaminen ilman yhtiötä. (Salin 2015, 10–11.) Tässä työssä käytetään vakiintunutta nimitystä toiminimi yksityisestä elinkeinonharjoittajasta kerrottaessa.

Toiminimenä toimiminen on yksinkertaisin yrittämisen muoto, joten se on usein helpoin tapa aloittaa yritystoiminta. Toiminimi sopii hyvin pienimuotoiseen pääasiallisesti omaan työpanokseen perustuvaan toimintaan, jolloin pääoman tarve on yleensä myös suhteellisen pieni. (Holopainen 2017, 21.) Tilastojen mukaan yrittäminen aloitetaan yleisimmin toiminimenä. Vuonna 2017 Suomessa perustettiin 17 838 toiminimeä, mikä on noin 52,1 % kaikista rekisteröidyistä uusista yrityksistä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2018a, viitattu 9.1.2018.)

2.1 Perustaminen ja hallinto

Toiminimen perustaminen ei edellytä mitään minimipääomaa, perustamisasiakirjoja tai muita muodollisuuksia. Yritystoiminnan aloittamiseksi riittää perustamisilmoitus Patentti- ja rekisterihallitukselle. Samalla voi ilmoittautua kaupparekisteriin, arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ennakonperintärekisteriin ja työnantajarekisteriin. Toiminimiyrittäjän on ilmoittauduttava kaupparekisteriin, jos hän harjoittaa luvanvaraista elinkeinoa tai toimii omasta asunnosta erillisessä pysyvässä toimipaikassa. Kaupparekisteriin tulee ilmoittautua myös silloin, kun yrittäjällä on palveluksessaan muita apulaisia kuin aviopuoliso tai alaikäinen lapsi. Kaupparekisteriin voi ilmoittautua myös silloin, kun se ei ole pakollista. Rekisteröimällä toiminimen kaupparekisteriin yrittäjä saa yksinoikeuden toiminimen käyttämiseen. (Patentti- ja rekisterihallitus 2018b; Yrittäjät 2014, viitattu 9.1.2018.)

Toiminimen tulee rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi, jos liikevaihto tilikauden aikana on yli 10 000 euroa. Työnantajarekisteriin tulee puolestaan ilmoittautua, jos toimii vakituksena työnantajana kahdelle tai useammalle palkansaajalle. Sen sijaan ennakonperintärekisteriin ilmoittautuaan lähes poikkeuksetta, vaikka se ei olekaan pakollista. Rekisterimerkintää pidetään usein yleisen luotettavuuden osoituksena, sillä se osoittaa, että toiminimiyrittäjä on ottanut verojen hoitamisen omalle vastuulleen. (Salin 2015, 14, 47, 45.)

Toiminimiyrittäjä tekee kaikki sitoumuksensa omalla nimellään. Toiminimi ei siten ole itsenäinen oikeushenkilö eikä toiminimellä ole myöskään erillistä hallintoa. Toiminimellä toimiva yrittäjä vastaa itse kaikista tekemistään sitoumuksista kaikella liikkeeseen kuuluvalla ja henkilökohtaisella omaisuudellaan. Toisaalta yrittäjä voi nostaa varoja yrityksestä niin halutessaan. Siten toiminimen omaisuus on erillään yrittäjän henkilökohtaisesta omaisuudesta vain kirjanpidollisesti. (Yrittäjät 2014, viitattu 9.1.2018.)

Yrittäjän on pidettävä kirjanpitoa elinkeinotoiminnastaan. Toiminimiyrittäjä on velvollinen pitämään kahdenkertaista kirjanpitoa, jos päättäneellä ja sitä edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enemmän kuin yksi seuraavista ehdoista: taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa, liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa tai palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä. (Kirjanpitolaki 1336/1997 1:1 a §.)

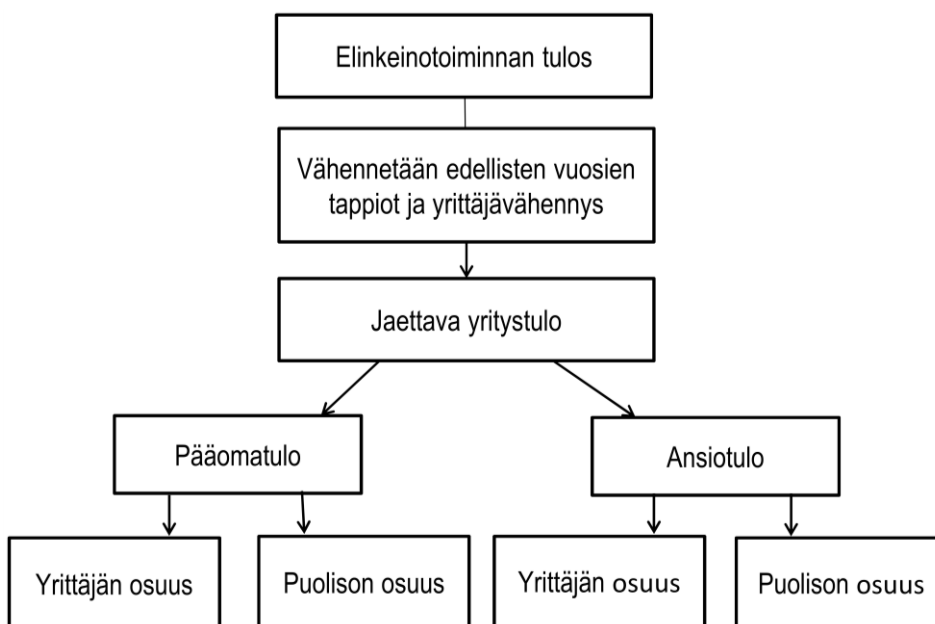
2.2 Verotus

Toiminimiyrittäjä maksaa liiketoimintansa tuloksesta luonnollisena henkilönä tuloveroa. Elinkeino-toiminnan verotettavasta tulosta vähennetään aikaisempien vuosien tappiot. (Salin 2015, 59.) Tappio vähennetään seuraavien 10 vuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa syntyy (Tuloverolaki 1535/1992 119 §). Verovuoden 2017 alusta otettiin käyttöön yrittäjävähennys. Elinkeino-toiminnan veronalaisesta tuloksesta vähennetään verotuksessa viisi prosenttia yrittäjävähennyksenä, kun tulos verotetaan luonnollisen henkilön tulona (Veronmaksajat 2017, 88).

Tappioiden vähentämisen jälkeen yritystulo jaetaan pääomatuloksi ja ansiotuloksi ja lisätään yrittäjän muihin ansio- ja pääomatuloihin. Yritystulon jako pääoma- ja ansiotuloon perustuu yrityksen nettovarallisuuteen. Nettovarallisuudella tarkoitetaan yritystoiminnan varojen ja velkojen erotusta, joka lasketaan edellisen tilikauden tilinpäätöksen perusteella. Luvussa 2.3 käsitellään tarkemmin

nettovarallisuuden laskentaa. **Pääomatulo-osuuden laskentaperuste** saadaan, kun nettovarallisuuden lisätään 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen palkkojen määrästä. (Salin 2015, 60.)

Puolisoiden harjoittaessa yhdessä elinkeinotoimintaa yritystulo jaetaan verotettavaksi puolisojen kesken (kuvio 1). Verotuksessa puolisoina pidetään henkilöitä, jotka ovat solmineet avioliiton ennen verovuoden päättymistä tai henkilöitä, jotka asuvat avioliitonomaisissa olosuhteissa ja heillä on tai on ollut yhteinen lapsi (TVL 7 §). Pääomatulo-osuus jaetaan puolisojen kesken niiden osuuksien mukaan, jotka puolisoilla on edellisen verovuoden nettovarallisuuteen. Ansiotulo-osuus jaetaan puolisojen kesken heidän työpanostensa suhteessa. Työpanoksia arvioitaessa otetaan huomioon työaika ja työpanosten arvo. Ansiotulo-osuus jaetaan puoliksi kummallekin puolisoille, jos työpanosten suhteesta ei anneta selvitystä. (Salin 2015, 65.)

KUVIO 1. Yritystulon jakaminen yrittäjäpuolisoiden kesken (Salin 2015, 64)

2.2.1 Pääomatulot

Yleensä yritystulosta verotetaan pääomatulona määrä, joka vastaa 20 prosentin vuotuista tuottoa laskettuna pääomatulo-osuuden laskentaperusteelle. Loput verotettavasta tulosta on ansiotuloa. Yrittäjä voi vaatia, että pääomatulo-osuus lasketaan käyttäen vuotuisena tuottona 10 prosenttia

tai että yritystulo verotetaan kokonaan ansiotulona. (TVL 38 §.) Vaatimus on verovuosi-kohtainen, ja yrittäjäpuolisoiden on tehtävä vaatimus yhdessä ennen verovuoden päättymistä. Vuotuinen tuotto tarkoittaa tuottoa 12 kuukauden pituiselta tilikaudelta. Käytettävä tuotto-prosentssi muuttuu, jos tilikausi poikkeaa 12 kuukaudesta. Näin ollen pidempi tilikausi lisää ja lyhyempi vähentää pääomatulon osuutta. Verotuskäytännössä laskenta tapahtuu kuukauden tarkkuudella. Netto-varallisuuden kasvaessa suurempi osa yrityksen verotettavasta tulosta tulee verotettavaksi pääomatulona. Jos yrityksen pääomatulo-osuuden laskentaperuste on negatiivinen tai nolla, yritystulo on kokonaisuudessaan progressiivisesti verotettavaa ansiotuloa. (Veronmaksajat 2017, 88.)

Yritystulosta verotetaan kuitenkin aina nettovarallisuudesta riippumatta pääomatulona määrä, joka vastaa elinkeinotoiminnan käyttöomaisuuteen kuuluvien kiinteistöjen tai arvopapereiden luovutusvoittoja (TVL 38.2 §). Nämä luovutusvoitot pienentävät muusta elinkeinotoiminnan tulosta pääomatuloksi katsottavaa määrää. Pääomatuloista saa vähentää niiden hankkimisesta ja säilyttämisestä johtuvat menot (TVL 54 §). Pääomatulojen verokanta on 30 %, mikäli verotettavaa pääomatuloa on enintään 30 000 euroa vuodessa. 30 000 euroa ylittävien pääomatulojen osalta veroprosentssi on 34. (TVL 124.2 §.)

Elinkeinotoiminnan tappio voidaan vähentää pääomatuloista, jos sitä ei haluta jättää vähennettäväksi seuraavien vuosien elinkeinotoiminnan tuloksista. Tappion vähentämistä tulee vaatia tappiovuoden veroilmoituksella. Tappio voidaan vaatia vähennettäväksi pääomatuloista kokonaan tai osittain yrittäjän ja/tai hänen puolisonsa verotuksessa. Jos pääomatulot eivät riitä tappion vähentämiseen, syntyy pääomatulolajin alijäämä. Tällöin tappio voi tulla vähennettäväksi ansiotulojen verosta alijäämähyvityksenä. (Salin 2015, 81.)

Alijäämähyvityksen määrä on 30 % pääomatulolajin alijäämästä, mutta enintään 1 400 euroa. Enimmäismäärää voidaan korottaa 400 eurolla, jos verovelvollisella tai puolisoilla yhdessä on ollut elätettävänä alaikäinen lapsi ja 800 eurolla, jos lapsia on ollut kaksi tai useampi. (TVL 131 §.) Alijäämähyvitys vähentää ansiotulojen veroja vain tappiovuonna, sillä käyttämättä jäävä alijäämähyvitys ei siirry seuraaville vuosille vaan veroista vähentämättä jääneestä alijäämästä vahvistetaan pääomatulolajin tappio. (Salin 2015, 81.)

2.2.2 Ansiotulot

Toiminimiyrityksen ansiotuloa on verotettavasta tulosta pääomatulo-osuuden vähennyksen jälkeen jäljelle jäävä osuus. Ansiotuloja verotetaan vuosittain vahvistettavan valtion progressiivisen tuloveroasteikon mukaisesti (taulukko 1). Ansiotulosta maksetaan kunnallisveroa oman kotikunnan tuloveroprosentin mukaisesti. Kotikuntana pidetään kuntaa, jossa verovelvollinen on asunut vuotta edeltäneen vuoden lopussa (Laki verotusmenettelystä 1558/1995 5 §). Seurakuntaan kuuluvat maksavat kirkollisveroa oman seurakunnan tuloveroprosentin mukaisesti. Lisäksi Kansaneläkelaitokselle maksetaan tulosta sairausvakuutusmaksua, joka jakautuu päivärahamaksuun ja sairaanhoitomaksuun. (Myrsky & Rabinä 2014, 553–555, viitattu 10.1.2018.)

TAULUKKO 1. Valtion tuloveroasteikko 2018 (Verohallinto 2017a, viitattu 10.1.2018)

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävistä tulon osasta, %
17 200—25 700	8,00	6,00
25 700—42 400	518,00	17,25
42 400—74 200	3 398,75	21,25
74 200—	10 156,25	31,25

Veroa maksetaan tulosta, josta on vähennetty tulon hankkimiseen liittyvät kustannukset. Osa vähennyksistä on erilaisia kuluvähennyksiä, joita verovelvollinen voi itse vaatia tehtäväksi, kuten työmatkakuluvähennys. Puhdas ansiotulo saadaan, kun ansiotulosta on vähennetty tulonhankkimiskulut. (Myrsky & Rabinä 2014, 554, viitattu 10.1.2018.) Tässä työssä perehdytään tulonhankkimis-, ansiotulo- ja työtulovähennykseen sekä kunnallisverotuksen perusvähennykseen. Ne ovat niin sanottuja viran puolesta tehtäviä vähennyksiä, jotka tulevat automaattisesti verovelvolliselle.

Tulonhankkimisvähennys vuonna 2018 on 750 euroa vuoden palkkatulosta, kuitenkin enintään palkan määrä (TVL 95 §). Tulonhankkimisvähennys tehdään palkkatulosta valtion- ja kunnallisverotuksessa (Verohallinto 2018, viitattu 10.1.2018). Tulonhankkimisvähennys ei siis koske toiminimiyritystä, sillä vähennys tehdään ainoastaan palkkatulosta. **Ansiotulovähennys** vähennetään kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta. Vähennys on 51 % tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta 7 230 euroon saakka ja sen ylittävältä osalta 28 %. Vähennyksen

enimmäismäärä on 3 570 euroa. Ansiotulon ylittäessä 14 000 euroa vähennyksen määrä pienenee 4,5 % ansiotulon 14 000 euroa ylittävästä osasta. (TVL 105 a §.)

Kunnallisverotuksen perusvähennys koskee pienituloisia. Jos puhdas ansiotulo on alle 3 100 euroa, on siitä vähennettävä tämän tulon määrä. Jos puhtaan ansiotulon määrä ylittää täyden perusvähennyksen määrän, vähennystä pienennetään 18 prosentilla ylimenevän tulon määrästä. (TVL 106 §.)

Työtulovähennys vähennetään ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta. Jos tuloveron määrä ei riitä vähennykseen, vähennys tehdään kunnallisverosta, kirkollisverosta ja sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta näiden verojen suhteessa. Vuonna 2018 vähennyksen enimmäismäärä on 1 540 euroa. Vähennys on 12 % vähennykseen oikeuttavien tulojen 2 500 euroa ylittävältä osalta. Vähennyksen määrä pienenee 1,65 %:lla puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävältä osalta. (TVL 125 §.)

2.2.3 Yksityissijoitukset ja -otot

Toiminimiyrittäjä voi sijoittaa yritykseensä varoja tai omaisuutta. Yrittäjä voi myös siirtää liiketoiminnasta varoja ja omaisuutta yksityiskäyttöön. Yksityisottoja voi tehdä enemmän kuin yrittäjä on sijoittanut yritykseensä tai liiketoiminta on tuottanut voittoa. Yksityisottoja ei veroteta yrittäjän tulona. Yksityisotoilla voi kuitenkin olla vaikutusta yritystoiminnan verojen määrään, sillä sijoitetun pääoman ylittävät yksityisotot voivat aiheuttaa rajoituksia lainan korkojen vähennysoikeudessa. (Veronmaksajat 2017, 90.)

Yksityissijoitusten- ja ottojen arvostamisen myötä tulee myös verotuksellisia vaikutuksia. Toiminimiyrittäjän sijoittaessa yksityistaloudestaan hyödykkeitä yritykseensä hyödykkeen hankintamenoksi katsotaan alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta eli käypä arvo. Yrityksestä yksityistalouteen otettu omaisuus arvostetaan alkuperäiseen hankintamenuun tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Omaisuuden mahdollinen arvonnousu ei siten tuloudu yksityiskäyttöön. Varsinkin arvokkaampaa omaisuutta siirrettäessä yksityistalouteen kannattaa hankkia asiantuntijan arvio omaisuuden käyvästä arvosta, jotta vältetään arvostusriidoilta verottajan kanssa. (Salin 2015, 129–132.)

Toiminimiyrityksen tulee suorittaa **oman käytön arvonlisävero** yksityistalouteensa ottamastaan elinkeinotoiminnan omaisuudesta, jos se on alun perin hankittu arvonlisäverovähennyksen oikeutavaan käyttöön. Vähäinen oma käyttö on kuitenkin verotonta alv-velvolliselle toiminimiyritykselle. Osakeyhtiönä toimittaessa tällaista huojennusta ei ole. Verottomuus koskee vain arvonlisäverotusta, sillä tuloverotuksessa yksityisötöitä ei saa vähentää. (Salin 2015, 30–32.) Vähäisen oman käytön raja on 850 euroa vuodessa (Verohallinto 2017b, viitattu 21.11.2017).

2.3 Nettovarallisuus

Toiminimen pääomatulo-osuuden laskentaperuste määräytyy nettovarallisuuden perusteella. Nettovarallisuus lasketaan vähentämällä elinkeinotoimintaan kuuluvista varoista elinkeinotoiminnan velat. Nettovarallisuus lasketaan edellisen tilikauden lopussa laaditun taseen perusteella. (Verohallinto 2016a, viitattu 1.12.2017.) Toiminimellä nettovarallisuuteen lisätään 30 % verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä (TVL 41 §). Näin ollen palkkojen maksaminen kasvattaa laskennallisesti nettovarallisuutta.

Elinkeinotoiminnan varoja ovat muun muassa kiinteistöt, rakennukset, koneet, kalusto, tavarat, myyntisaamiset ja käteisvarat. Varoina otetaan huomioon myös sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa. Sen sijaan varoiksi ei lasketa sellaisia pitkävaikutteisia menoja, joilla ei ole aktivointipakkoa, kuten tutkimus- ja tuotekehittelymenoja. Nettovarallisuuteen ei myöskään lueta verovapaita tuloja eikä korkotulon lähdeverolain mukaisia talletuksia ja sijoituksia. Elinkeinotoimintaan liittyvä normaalin pankkitilin pääoma ei siten kuulu toiminimen varoihin. Velkoina ei oteta huomioon yrityksen omaa pääomaa, rahastoja eikä varauksia. (Verohallinto 2016a, viitattu 1.12.2017.)

Kiinteistöt ja hyödykkeet luetaan elinkeinotoiminnan varoiksi, jos ne ovat yksinomaan tai pääasiallisesti elinkeinotoimintaa edistävässä tarkoituksessa joko välittömästi tai välillisesti (Laki elinkeinotulon verottamisesta 360/1968 53 §). Osittain elinkeinotoiminnan käytössä ja osittain yksityiskäytössä olevan hyödykkeen on näin ollen oltava yli puolet elinkeinotoiminnan käytössä, jotta se voidaan ottaa mukaan nettovarallisuuden laskentaan.

Nettovarallisuutta laskettaessa yrityksen **varat ja velat on arvostettava oikeaan arvoon**. Toiminimen käyttöomaisuus, kuten koneet ja kalusto arvostetaan pääsääntöisesti niiden poistamatta olevaan hankintamenuon. Sellaiset pitkävaikutteiset menot, joilla on varallisuusarvoa, arvostetaan verovuoden päättyessä tuloverotuksessa poistamattomaan arvoon. Käyttöomaisuuteen kuuluvat kiinteistöt ja käyttöomaisuusarvopaperit arvostetaan verovuotta edeltävän vuoden vertailuarvoon, jos se on poistamatonta hankintamenua suurempi. Kiinteistöjen kohdalla vertailu tehdään kiinteistökohtaisesti. Arvopapereiden hankintamenot tilinpäätöksessä lasketaan yhteen ja summaa verataan vertailuarvojen yhteismäärään. Vaihto-omaisuuden arvoksi katsotaan hankintamenu, josta on tehty EVL 28 §:n mukainen arvonalentumisvähennys. Rahoitusomaisuuteen kuuluva saaminen arvostetaan nimellisarvoonsa ja muu rahoitusomaisuus hankintamenuon, joista molemmista on tehty EVL 17 §:n mukaiset arvonalentumisvähennykset. Velat arvostetaan nimellisarvoonsa. (Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 1142/2005 3, 8 §.)

2.4 Verotettava tulo

Toiminimen verotettava tulo lasketaan vähentämällä elinkeinotoiminnan tuloksesta käytettävissä olevat aikaisempien verovuosien elinkeinotoiminnan tappiot. Elinkeinotoiminnan verotettava tulo saadaan, kun verovuoden veronalaisista tuloista vähennetään vähennyskelpoiset menot. Yrityksen verotettava tulo lasketaan EVL:n mukaisesti. (Salin 2015, 85.) EVL 4 §:n mukaan veronalaista tuloja ovat elinkeinotoiminnassa rahana tai rahanarvoisena etuna saadut tulot. Tulo luetaan sen verovuoden tuloksi, jolloin se on saatu rahana, saamisena tai muuna rahan arvoisena etuutena (EVL 19 §). Tilikausi tai tiettyä kalenterivuonna päättyneet tilikaudet muodostavat verovuoden (VML 3.2 §). Näin ollen useampien tilikausien päättyessä saman kalenterivuoden aikana tilikausien tulokset lasketaan yhteen. Näin menetellään esimerkiksi tilikautta tai yritysmuotoa muutettaessa.

Toiminimellä veronalaista tuloa ovat muun muassa tavaroiden ja palveluiden myynnistä saadut tulot sekä käyttöomaisuuden myynnistä tai vuokrauksesta saadut tulot. Liikkeenharjoittajan yritykseensä tekemät sijoitukset eivät ole tuloa vaan oman pääoman sijoitusta. Elinkeinotoiminnan varoihin kuuluvista osakkeista saadut osingot ovat osittain verovapaata tuloa. Julkisesti noteerattusta yhtiöstä saadusta osingosta on verovapaata 15 % ja muusta yhtiöstä saadusta osingosta 25 %. Verovapaata tuloa ovat myös lähdeverolain alaisilla pankkitileillä oleville talletuksille maksettu korko sekä veronpalautuksen palautuskorko ja verotilin hyvityskorko. (Salin 2015, 85–86.)

2.4.1 Vähennyskelpoiset menot

Yrityksen verotuksessa vähennyskelpoisia menoja ovat elinkeinotoiminnassa tulon hankkimisesta tai säilyttämisestä johtuneet menot (EVL 7 §). Meno on sen verovuoden kulua, jonka aikana sen suorittamisvelvollisuus on syntynyt (EVL 22 §). Menon vähennyskelpoisuus riippuu siitä, miten läheisesti meno liittyy harjoitettuun elinkeinotoimintaan. Suurin osa kirjanpidon kuluista, kuten vaihto-, sijoitus- ja käyttöomaisuuden hankintamenot sekä palkat, henkilösivumenot, vuokrat ja mainosmenot ovat vähennyskelpoisia verotuksessa. (Tomperi 2017, 95.)

Käyttöomaisuuden hankintamenoa ei kuitenkaan voi yleensä vähentää kerralla kuluna vaan hankintameno on jakotettava useammalle vuodelle tekemällä hankintamenosta poistoja. Poistomenetelmä ja verotuksessa hyväksyttävän poiston määrä riippuvat käyttöomaisuushyödykkeestä. Jotta poisto hyväksytään verotuksessa, vastaavan suuruinen poisto on tehtävä myös kirjanpidossa. Osittain elinkeinotoiminnasta ja osittain yksityistaloudesta johtuvista menoista vähennyskelpoista on vain elinkeinotoimintaan kuuluva osuus. (Salin 2015, 112, 88.) Esimerkiksi kiinteistö ja auto kuuluvat elinkeinotoiminnan varoihin, jos niitä käytetään yksinomaan tai pääasiallisesti (yli 50 %) elinkeinotoimintaa edistävään tarkoitukseen (EVL 53 §).

Toiminimiyritystä saa tehdä **toimintavarauksen** maksamiensa palkkojen perusteella. Toimintavarauksen on enintään 30 % tilikauden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen palkkojen määrästä. Toimintavarauksen enimmäismäärän ylittävä osa tuloutetaan sen verovuoden tuloksi, milloin enimmäismäärä on ylittynyt. (EVL 46 a §.) Toimintavarauksen avulla on mahdollisuus myös yrityksen tuloksen säätelyyn. Huonosti menneen vuoden tilinpäätöksessä toimintavarauksia kannattaa tulouttaa, jotta hyvänä vuonna voi taas kasvattaa varausta. Toimintavarauksen tuloutettava ennen toiminimen muuttamista osakeyhtiöksi. Varauksen katsotaan sen verovuoden tuloksi, jolloin yritysmuodon muutos on tapahtunut. (Tomperi 2017, 220, 135.)

2.4.2 Vähennyskelvottomat menot

Toiminimiyritystä ei voi maksaa palkkaa itselleen. Toiminimiyritystä ei voi saada omasta yrityksestä myöskään verovapaata päivärahaa tai kilometrikorvauksia. Yrittäjä ei voi vähentää elinkeinotoiminnan menona itseään varten hankkimiensa tuloerolain mukaisten verovapaiden henkilökuntaetujen määrää, kuten virike-, kulttuuri- tai liikuntaseteleiden hankintamenoa. (Salin 2015, 107.)

Verotuksessa vähennyskelpoista menoa ei ole myöskään puolisolle tai alle 14-vuotiaalle lapselle maksettu palkka, eläke tai muu etuus sosiaalikuluneen. Kokonaan vähennyskelvottomia verotuksessa ovat sakot, seuraamusmaksut ja muut sanktionluonteiset seuraamusmaksut sekä tuloverot ja veroihin liittyvät viivästysseuraamukset. (EVL 16 §.)

Yksityisöistä johtuva negatiivinen oma pääoma rajoittaa korkojen vähennyskelpoisuutta verotuksessa. Vähennyskelvotonta on se osa koroista, joka vastaa eri vuosina nostettujen yksityisöiden johdosta syntyneitä negatiivista oman pääoman jäännöstä kerrottuna korkoprosentilla, jonka suuruus on Suomen Pankin peruskorko lisättynä yhdellä prosenttiyksiköllä (EVL 18.2 §).

Edustusmenoista puolet on vähennyskelpoista elinkeinotulon verotuksessa (EVL 16 §). Edustusmenoilla tarkoitetaan yrityksen ulkopuolisiin henkilöihin, kuten asiakkaisiin tai liikeuttaviin kohdistuvia vieraanvaraisuudesta aiheutuneita menoja, kuten tarjoilua, lahjoja tai matkoja. Edustusmenoilla pyritään edistämään omaa liiketoimintaa luomalla uusia liikesuhteita tai ylläpitämällä jo olevia liikesuhteita. (Verohallinto 2015, viitattu 5.12.2017.)

Yritystoiminnan verotettava tulo voidaan laskea kirjanpidon tuloksesta (kuvio 2). Tulosta oikaistaan niillä erillä, joita käsitellään verotuksessa eri tavalla kuin tilinpäätöksessä. Tuloslaskelman tulokseen lisätään verotuksessa vähennyskelvottomat menot ja tuloksesta vähennetään tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot. Tulokseen lisätään tai tuloksesta vähennetään myös jaksotuksesta johtuvat erot ja muut mahdolliset oikaisut. Jaksotuserot voivat johtua verovelvollisen ja verottajan erilaisista käsityksistä joidenkin erien tuloksi tai kuluksi kirjaamisen ajankohdasta.

+/- Tuloslaskelman voitto/tappio
+ Tuloverot
+ Kuluiksi kirjatut vähennyskelvottomat menot
- Tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot
+/- Jaksotuksesta johtuvat erot
+/- Muut oikaisut
= Verovuoden verotettava tulo
- Vahvistetut tappiot
= Lopullinen verotettava tulo

KUVIO 2. Verotettavan tulon muodostuminen kirjanpidon tuloksesta (Tomperi 2017, 83)

2.4.3 Automenot ja yrittäjän matkakulut

Toiminimiyrittäjän omistama auto, jota käytetään elinkeinotoiminnassa, voi olla joko elinkeinotoimintaan tai yrittäjän yksityistalouteen kuuluvaa varallisuutta. Auto kuuluu elinkeinotoiminnan varoihin silloin, kun autolla ajetuista kilometreistä yli puolet on kertynyt elinkeinotoimintaan liittyvistä ajoista. Yrityksen varoihin kuuluvaa autoa yksityisajoihin käytettäessä tulisi kirjanpitoa oikaista tai tulouttaa yksityisajojen osuus autokuluista veroilmoituksella. Yksityisajojen prosenttiosuus tulee arvioida ja lisätä tämä prosenttiosuus autokuluista yrityksen tuloon. Myös korkojen ja poistojen osuus tuloutetaan. (Veronmaksajat 2017, 26.)

Toiminimiyrittäjä voi saada verovähennyksenä yksityisen auton käyttämisestä elinkeinotoiminnan ajoihin palkansaajan verovapaata kilometrikorvausta vastaavan määrän (EVL 55 §). Auton katsotaan kuuluvan yksityisiin varoihin, mikäli yksityisajojen osuus on vähintään 50 % auton kokonaisajosta. Vähennyksen saamiseksi on annettava selvitys matkan ajankohdasta, kestoajasta ja kohteesta sekä matkan liittymisestä elinkeinotoimintaan. (Veronmaksajat 2017, 25.) Kilometrikorvauksen määrä on 0,42 euroa/kilometri vuonna 2018 (Verohallinto 2017c, viitattu 21.1.2018).

Toiminimiyrittäjä voi saada päivärahan suuruisen verovähennyksen tilapäisestä työmatkasta (EVL 55 §). Vähennystä on vaadittava veroilmoituksella. Vähennyksen voi tehdä ainoastaan tavanmukaisen toiminta-alueen ulkopuolelle tehdyistä elinkeinotoimintaan liittyvistä matkoista. Yrittäjä voi saada yli 10 tuntia kestäneestä tilapäisestä työmatkasta kokopäivärahan suuruisen vähennyksen. Alle 10 tuntia, mutta yli 6 tuntia kestäneestä matkasta voi saada osapäivärahan suuruisen vähennyksen. (Veronmaksajat 2017, 22). Päivärahojen määrät vahvistetaan vuosittain. Vuonna 2018 kokopäiväraha on 42 euroa ja osapäiväraha 19 euroa (Verohallinto 2017c, viitattu 21.1.2018).

3 OSAKEYHTIÖN PERUSTAMINEN, HALLINTO JA VEROTUS

Osakeyhtiö on niin sanottu pääomayhtiö, jossa osakkeenomistajat ovat vastuussa yhtiön velvoitteista vain sijoittamallaan pääomapanoksella. Rekisteröity osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö, joten osakkeenomistajat eivät vastaa henkilökohtaisesti yhtiön velvoitteista. Yhtiön toiminnan tarkoitus on voiton tuottaminen osakkeenomistajille, jos yhtiöjärjestyksessä ei määrätä toisin. (Koski & Sillanpää 2017, luku 3 Osakeyhtiö, viitattu 19.1.2018.) Osakeyhtiö on yleisin yritysmuoto Suomessa. Vuonna 2017 Suomessa oli kaikkiaan 270 553 osakeyhtiötä. Osakeyhtiöiden osuus oli 44,5 % kaikista suomalaisista yrityksistä. (Patentti- ja rekisterihallitus 2018c, viitattu 20.1.2018.)

Lainsäädännössä osakeyhtiöt jaotellaan yksityisiin ja julkisiin osakeyhtiöihin. Kumpaankin yhtiömuotoon sovelletaan osakeyhtiölakia. Julkiset osakeyhtiöt ovat yleensä suurempia yhtiöitä ja niitä koskee tiukempi sääntely ja laajempi tiedonantovelvollisuus. (Koski & Sillanpää 2017, luku 4 Lainsäädäntö, viitattu 20.1.2018.) Yksityistä osakeyhtiötä perustettaessa riittää 2 500 euron osakepääoma, kun julkisen osakeyhtiön perustamiseen tarvitaan 80 000 euron osakepääoma (Osakeyhtiölaki 624/2006 1:3 §). Vuonna 2017 Suomessa oli 248 julkista osakeyhtiötä, joten vain murto-osa suomalaisista osakeyhtiöistä on julkisia (Patentti- ja rekisterihallitus 2018c, viitattu 20.1.2018). Tosin yritysten koko ja vaikutusvalta huomioiden julkisilla osakeyhtiöillä on merkittävä asema suomalaisessa yritysmaailmassa. Tässä työssä käsitellään vain yksityisiä osakeyhtiöitä ja niiden verotusta.

3.1 Perustaminen

Osakeyhtiön voi perustaa yksi tai useampi luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö. Osakeyhtiön perustamisesta säädelään osakeyhtiö- ja kaupparekisterilaissa. (Immonen & Nuolimaa 2017, 27, viitattu 27.1.2018.) Osakeyhtiön perustaminen käsittää pääpiirteissään neljä eri vaihetta, joita ovat perustamissopimuksen laatiminen, osakkeiden merkitseminen, osakkeiden maksaminen sekä yhtiön rekisteröiminen kaupparekisteriin (Villa 2013, 216, viitattu 20.1.2018).

Osakeyhtiön **perustamissopimuksessa** on mainittava:

1. sopimuksen päivämäärä
2. osakkeenomistajat ja kunkin merkitsemät osakkeet
3. osakkeesta yhtiölle maksettava merkintähinta
4. osakkeen maksuaika
5. hallituksen jäsenet (OYL 2:2.1 §).

Perustamissopimukseen on myös otettava tai siihen on liitettävä yhtiöjärjestys. Perustamissopimuksessa on lisäksi mainittava yhtiön toimitusjohtaja, hallintoneuvoston jäsenet ja tilintarkastajat. (OYL 2:2 §.)

Yhtiöjärjestys on yhtiötä ja sen hallintoa, johtajia ja tilintarkastajia sitova yhtiön sisäinen normisto, jota on noudatettava samalla tavalla kuin lakia (Koski & Sillanpää 2017, luku 4 Yhtiöjärjestys, viitattu 20.1.2018). Yhtiöjärjestyksessä tulee aina mainita yhtiön toiminimi, kotipaikkana oleva Suomen kunta sekä toimiala (OYL 2:3 §). Myös tilikaudesta on määrättävä perustamissopimuksessa tai yhtiöjärjestyksessä (OYL 2:2 §). Kirjanpitolain mukaan tilikausi on 12 kuukautta, mutta toimintaa aloitettaessa tai lopetettaessa tai tilinpäätöksen ajankohtaa muutettaessa tilikauden pituus voi olla jokin muu, kuitenkin enintään 18 kuukautta (KPL 1:4 §).

Osakkeiden merkintä tapahtuu perustamissopimuksen allekirjoituksella. Rahassa maksettava merkintähinta on suoritettava yhtiön pankkitilille. Olennaista on, että osakkeiden merkintämaksua ei voi maksaa käteisellä. (Villa 2013, 219, viitattu 20.1.2018; OYL 2:5.) Osakeyhtiö syntyy, kun se rekisteröidään kaupparekisteriin. Rekisteröimisen on tapahduttava kolmen kuukauden kuluessa perustamissopimuksen allekirjoittamisesta tai yhtiön perustaminen raukeaa. (OYL 2:8 §.)

3.2 Hallinto ja päätöksenteko

Yhtiökokous on osakeyhtiön ylin päätäntävaltaa käyttävä elin. Osakkeenomistajat käyttävät päätösvaltaansa yhtiökokouksessa, jossa päätetään sellaisista asioista, jotka osakeyhtiölain mukaan kuuluvat sille. Varsinaisessa yhtiökokouksessa päätettäviä asioita ovat muun muassa yhtiön johdon ja tilintarkastajien asettaminen, tilinpäätöksen vahvistaminen sekä vastuuvapaudesta ja voitonjaosta päättäminen. Tilikauden aikana on pidettävä ainakin yksi varsinainen yhtiökokous

viimeistään kuusi kuukautta tilikauden päättymisestä. Tarvittaessa voidaan pitää myös ylimääräisiä yhtiökokouksia. (OYL 5:3 §; Immonen & Nuolimaa 2017, 70, viitattu 27.1.2018.)

Osakeyhtiöllä on aina oltava **hallitus**, joka huolehtii yhtiön hallinnosta ja yhtiön toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä sekä yhtiön edustamisesta. Hallitus myös vastaa siitä, että kirjanpidon ja varainhoidon valvonta on asianmukaisella tavalla järjestetty. Yhtiöllä voi olla myös toimitusjohtaja ja hallintoneuvosto. Toimitusjohtajan tehtävänä on vastata yhtiön päivittäisen toiminnan johtamisesta hallituksen ohjauksessa ja valvonnassa. (OYL 6:1, 6:2 §; Holopainen 2017, 33.)

Yhtiökokouksen on valittava osakeyhtiölle johdosta riippumaton **tilintarkastaja**, joka valvoo ja tarkastaa yhtiön toiminnan lainmukaisuutta. Tilintarkastajan tehtävänä on selvittää antaako tilinpäätös totuudenmukaisen kuvan yhteisön toiminnan tuloksesta ja sen taloudellisesta asemasta tilikauden päättyessä. (Koski & Sillanpää 2017, luku 8 Tilintarkastus, viitattu 20.1.2018.) Tilintarkastuslain 1141/2015 2:2 §:n mukaan osakeyhtiö voi jättää tilintarkastajan valitsematta, jos ei muussa laissa toisin määrätä, mikäli sekä päättyneellä että sitä välittömästi edeltäneellä tilikaudella on täytynyt enintään yksi seuraavista edellytyksistä:

1. taseen loppusumma ylittää 100 000 euroa
2. liikevaihto tai sitä vastaava tuotto ylittää 200 000 euroa
3. palveluksessa on keskimäärin yli kolme henkilöä.

Tilintarkastaja voidaan jättää valitsematta myös toimintaa aloitettaessa, jollei ole todennäköistä, että tilintarkastajan valitsematta jättämiseen ei ole edellytyksiä. (TTL 2:2 §.)

3.3 Yhteisöverotus

Kaupparekisteriin merkitty osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen, joten yhtiön verotettavaa tuloa ei jaeta osakkaiden tulona verotettavaksi. Osakeyhtiö maksaa verotettavan tulon perusteella kiinteän 20 %:n yhteisöveron (TVL 124 §). Osakeyhtiölle ei lasketa erikseen tuloa valtionverotuksessa ja kunnallisverotuksessa. Osakeyhtiö voi harjoittaa toimintoja, joiden tulokset lasketaan eri verolakien mukaan, joten osakeyhtiötä koskee myös tulolähdejako. (Juusela, Nykänen, Tikka & Viitala 2018, luku 5 Osakeyhtiö, viitattu 25.1.2018.) Osakeyhtiö voi esimerkiksi harjoittaa varsinaisen toiminnan ohella vuokraustoimintaa, joka ei liity varsinaiseen elinkeinotoimintaan. Tällöin

vuokraustoiminta tulee TVL:n mukaan ja elinkeinotoiminta EVL:n mukaan sovellettavaksi. (Ossa 2017, 28, viitattu 28.1.2018.)

Osakeyhtiön elinkeinotoiminnan tulo, maatalouden verotettava tulo ja muun toiminnan verotettava tulo lasketaan erikseen ja verovuoden tulosta vähennetään aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut samanlaiset tappiot. Tulolähteiden verotettavat tulot lasketaan yhteen ja yhteismäärään kohdistuu yhteisön tulovero. (TVL 30 §.) Elinkeinotoiminnan tappio vähennetään elinkeinotoiminnan tuloksesta 10 seuraavan vuoden aikana sitä mukaa, kun tuloa syntyy. Tappiota ei voida kuitenkaan vähentää, jos tappiovuoden aikana tai sen jälkeen yli puolet osakkeista on vaihtanut omistajaa muun kuin perinnön tai testamentin vuoksi. (TVL 119, 122 §.)

Osakeyhtiön saamat osingot eivät lähtökohtaisesti ole veronalaista tuloa. Kuitenkin listaamattoman osakeyhtiön saama osinko listatusta yhtiöstä on kokonaan veronalaista tuloa, jos osingonsaajan omistus osingonjakajasta on alle 10 %. (EVL 6 a §.)

3.4 Nettovarallisuus ja matemaattinen arvo

Osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan niin sanotulla bruttomenettelyllä, jolloin laskenta saadaan lähemmäksi muiden yritysten nettovarallisuuden määritystä. Lähtökohtana nettovarallisuuden laskennassa ovat taseen varat ja velat. Varat ja velat arvostetaan niin kuin muillakin yrityksillä, mutta osakeyhtiöllä otetaan huomioon myös yhtiön henkilökohtaiseen tulolähteeseen kuuluva varallisuus. (Juusela ym. 2018, luku 5, Osakeyhtiön nettovarallisuus, viitattu 25.1.2018.) Osakkeen matemaattisen arvon laskennassa käytetään yhtiön verovuotta edeltävän vuoden tilinpäätöksen mukaista nettovarallisuutta (VAL 2:2 §).

Osakkeen matemaattinen arvo saadaan jakamalla osakeyhtiön nettovarallisuus ulkona olevien osakkeiden määrällä (Raunio, Romppainen, Ukkola, Kotiranta 2018, 27). Erona luvussa 2.3 esitettyyn toiminimen nettovarallisuuden laskentaan on, että osakeyhtiöllä myös pankkitili otetaan mukaan varojen laskentaan. Osakeyhtiön nettovarallisuuteen ei myöskään lisätä 30 %:n osuutta edellisen 12 kuukauden aikana maksettujen ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä.

3.5 Osingonjako

Osakeyhtiölaissa on määritelty kaikki lailliset tavat jakaa varoja osakkeenomistajille. Yhtiön varoja voidaan jakaa osakkeenomistajille voitonjakona eli osinkona tilikauden tai aikaisempien tilikausien voittovaroista. Osingon jakaminen perustuu viimeksi vahvistettuun tilintarkastettuun tilinpäätökseen. Hallitus esittää ehdotuksen yhtiön voitonjaosta. Päätöksen voitonjaosta tekee yhtiökokous yksinkertaisella ääntenenemmistöllä. (Verohallinto 2017d, viitattu 1.12.2017; Blomqvist & Malmivaara 2016, 52, viitattu 1.12.2017.)

Yhtiön on pysyttävä maksukykyisenä varojen jaosta huolimatta (OYL 13:2 §). Maksukykyä arvioitaessa on otettava huomioon myös yhtiön tiedossa olevat tulevaisuuteen kohdistuvat seikat, kuten erääntyvät velat, tulevat investoinnit ja muut vastuut (Raunio ym. 2018, 15). Osingonjaon lisäksi yhtiön varoja voidaan jakaa myös vapaan oman pääoman rahastosta, osakepääomaa alentamalla, omia osakkeita hankkimalla ja lunastamalla tai purkamalla yhtiö. (OYL 13:1 §.) Tässä työssä keskitytään pelkästään listaamattoman yhtiön osingonjakoon ja sen verotukseen.

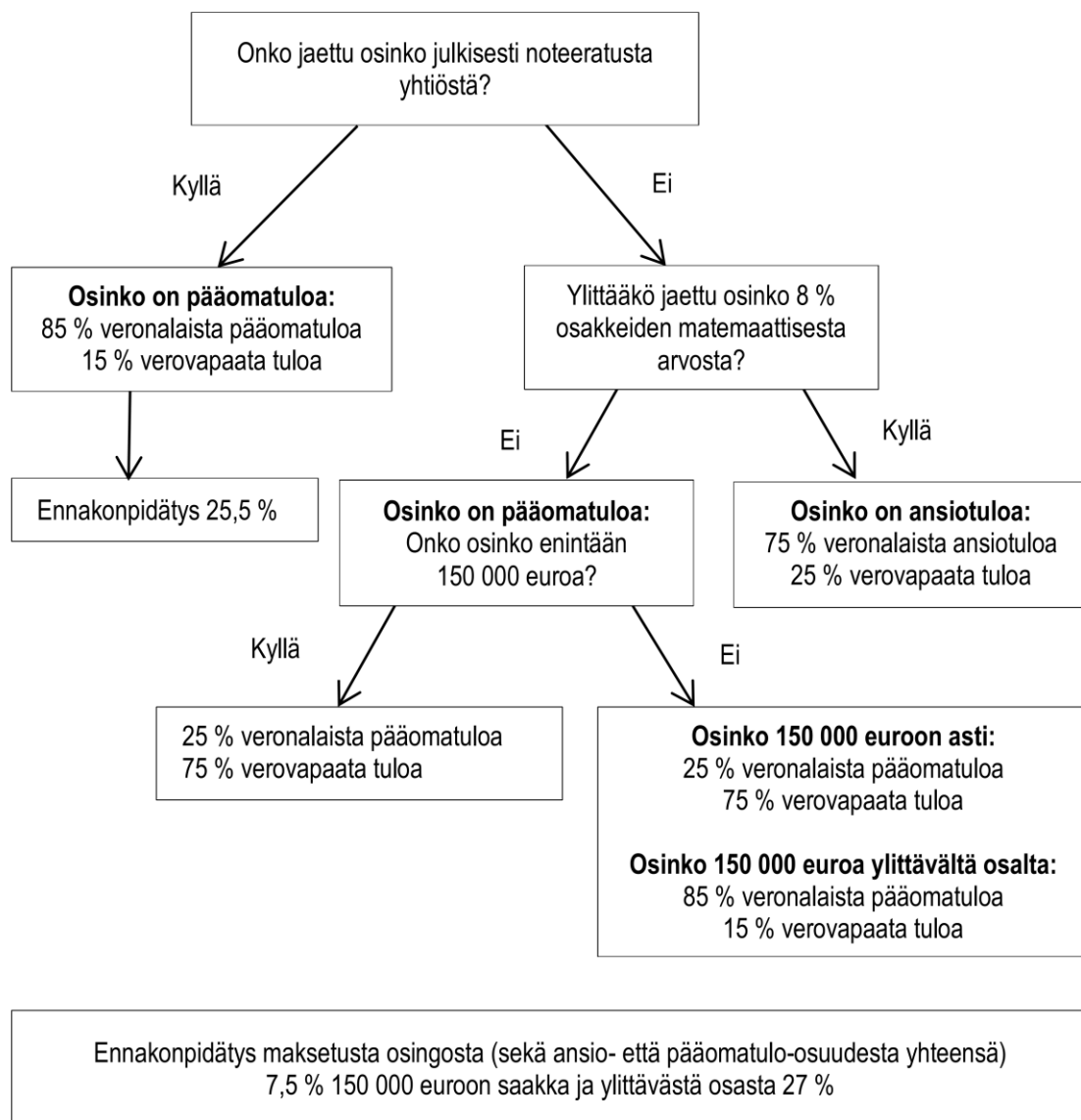
3.6 Osingonsaajan verotus

Yksityishenkilön saamaa osinkoa verotetaan osinkoa jakavan yhtiön nettovarallisuuteen perustuen. Nettovarallisuuden perusteella osinko jaetaan pääomatulo- ja ansiotulo-osinkoon (kuvio 3). Listaamattomasta yhtiöstä saadusta osingosta pääomatulona verotetaan osingosta määrä, joka vastaa osakkeen omistajan osakkeiden matemaattiselle arvolle laskettua 8 %:n vuotuista tuottoa ja joka ei ylitä 150 000 euroa. Näissä rajoissa jaetusta osingosta 25 % on veronalaista pääomatuloa ja 75 % verovapaata tuloa. (Raunio ym. 2018, 27–28; TVL 33 b §.)

Varakkaassa yhtiössä osakkeen matemaattinen arvo voi olla niin suuri, että 8 %:n osuus ylittää 150 000 euroa. Tällöin 150 000 euron ylittävästä osinkotulosta verotetaan 85 % pääomatulona ja 15 % osingosta on verovapaata tuloa. Osingon määrän ylittäessä 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta suurin osa osingosta verotetaan ansiotulona. Tällöin osingosta 75 % on veronalaisesta ansiotulosta ja 25 % verovapaata tuloa. (Raunio ym. 2018, 27–28; TVL 33 b §.)

Yhtiön nettovarallisuudella ja sen perusteella laskettavalla osakkeen matemaattisella arvolla on siten ratkaiseva merkitys verotuksellisen kannattavuuden pohdintaan. Jos yhtiön nettovarallisuus

on kohtuullisen suuri, kannattaa yleensä jakaa osinkoina 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta. Tällöin tulee hyödynnetyksi kevyemmin verotettu pääomatulo-osinko. Jos halutun osingon määrä on suurempi, voi olla kannattavampaa nostaa osa palkkana. Palkka on vähennyskelpoinen yrityksen verotuksessa, joten yrityksen maksamien verojen määrä pienenee. Jos yhtiö ei ole kovin varakas, on 8 %:n vuotuinen tuotto myös pieni. Tällöin valtaosa osingosta voi tulla verotettavaksi raskaammin ansiotulo-osinkona. Edullisuusjärjestys on aina tapauskohtaisesti tarkasteltava. (Tomperi 2017, 226.)

KUVIO 3. Osinkojen verotus (Tomperi 2017, 53)

Osinko verotetaan sen verovuoden tulona, jolloin osinko on osakkaan nostettavissa. Osingon katsotaan olevan nostettavissa samana päivänä, kun yhtiökokous on pidetty, ellei yhtiökokouksessa ole erikseen päätetty, että osinko on nostettavissa tietyssä päivänä. Osinkoa voidaan jakaa myös väliosinkona kesken tilikauden. Väliosingon jakamisen tulee perustua ylimääräisen yhtiökokouksen vahvistamaan välitilinpäätökseen. (Verohallinto 2017d, viitattu 1.12.2017; OYL 13:3 §.)

Työpanokseen perustuva osinko on kokonaisuudessaan veronalaista ansiotuloa ja sitä verotetaan palkkana. Työpanokseen perustuvana osinkona pidetään osinkoa, joka jaetaan ja saadaan osingonsaajan tai hänen lähipiiriinsä kuuluvien henkilöiden työpanoksen perusteella. Osinko verotetaan sen henkilön tulona, jonka työpanoksesta on kysymys. Jos osingon jakamisen perusteena on osakkeiden omistusosuus, ei osinko tule verotettavaksi työpanososinkona, vaikka osakeyhtiön tulos olisi kertynyt suurimmaksi osaksi osingonsaajan tai hänen lähipiiriinsä työskentelyn perusteella. (TVL 33 b §; Vilkkumaa 2014, 132.)

Osakeyhtiön osakkaan saama taloudellinen etuus voidaan joissakin tapauksissa katsoa olevan osa yhtiön voitonjakoa ja verottaa **peiteltynä osinkona**. Peitellyllä osingolla tarkoitetaan sellaista rahanarvoista etuutta, jonka osakeyhtiö antaa osakkaalleen tavallisesta olennaisesti poikkeavan hinnoittelun johdosta tai vastikkeetta (VML 29 §). Yleisimpiä peitellyn osingon muotoja ovat yksitysten menojen kirjaaminen yrityksen kuluiksi, yrityksen ja omistajien välisten kauppojen yhteydessä osakkaalle maksettu ylihintaa tai osakkaalta peritty alihintaa ja yhtiön hyödykkeen antaminen osakkaan käyttöön maksutta tai käypää arvoa alemmasta vastikkeesta (Verohallinto 2016b, viitattu 1.12.2017).

Osakkaan saama palkka voi tulla verotetuksi peiteltynä osinkona, jos se on kohtuuton työpanokseen nähden. Myös verottomana annetut luontoisedut voidaan katsoa peitellyksi osingoksi. (Juusela ym. 2018, luku 5 Osakeyhtiö, viitattu 25.1.2018.) Osakaslainan antaminen osakkaalle ilman takaisinmaksusuunnitelmaa voi myös tulla käsitellyksi peiteltynä osinkona, jos voidaan osoittaa, että osakkaalla ei ole ollut tarkoitusta maksaa lainaa takaisin (Kukkonen & Walden 2014, 222). Peitellystä osingosta 75 % on veronalaista ansiotuloa ja 25 % verovapaata tuloa (TVL 33 d §).

3.7 Omistajayrittäjän verotus

Osakeyhtiössä työskentelevä osakkeenomistaja voi nostaa itselleen palkkaa ja hyödyntää luontoisetuja. Osakeyhtiön kirjanpidossa ja verotuksessa palkka on vähennettävä kulu. Palkka tulee verotettavaksi yrittäjän ansiotulona samalla tavalla kuin muidenkin luonnollisten henkilöiden palkat. Palkasta maksetaan progressiivista valtionveroa (taulukko 1) sekä kunnallisveroa oman kunnan veroprosentin mukaisesti. (Vilkkumaa 2014, 170.)

Palkasta maksetaan myös sivukuluja, kuten sairausvakuutusmaksu, työeläkevakuutusmaksu, tapaturmavakuutusmaksu ja työttömyysvakuutusmaksu. Jos yrittäjä on YEL-osakkeenomistaja, maksetaan edellä mainituista vain sairausvakuutusmaksu, joka määräytyy maksetun YEL-maksun mukaisesti. YEL-osakkeenomistaja omistaa yksin tai perheenjäsentensä kanssa 50 % osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai hänellä on yksin vähintään 30 % osakepääomasta tai osakkeiden tuottamasta äänimäärästä. (Vilkkumaa 2014, 170–171.) Näin ollen osakkeenomistajan asemalla on ratkaiseva merkitys, kun mietitään kannattaako osakeyhtiöstä ottaa rahaa palkkana.

Yrittäjän säännöllisesti tarvitsema rahan määrä vaikuttaa luonnollisesti maksetun palkan määrään. Palkanmaksun tulee kuitenkin tapahtua yhtiön kassavirtojen puitteissa. Palkanmaksun kannattavuuteen vaikuttaa osakkeenomistajan ansiotulojen määrä sekä ansiotuloista tehtävien vähennysten määrä. Myös yhtiön nettovarallisuus vaikuttaa siihen, että kannattaako varoja nostaa palkkana vai osinkona. Yleensä palkanmaksu kannattaa, jos nettovarallisuutta on vain vähän, ja yhtiön jakama osinko tulee verotettavaksi suurimmaksi osaksi ansiotulona. (Vilkkumaa 2014, 172–173.)

Luontoisetu on muuna kuin rahana maksettava palkka. Yleisimpiä luontoisetuja ovat puhelinetu, ravintoetu, autoetu ja asuntoetu. Osakkeenomistajan saamat luontoisedut arvostetaan verohallinnon vuosittain määrittämien luontoisetujen verotusarvojen mukaisesti. Luontoisetujen saaminen ei edellytä rahapalkan nostamista. (Verohallinto 2017e, viitattu 5.2.2018.) Luontoisetu on verotuksen kannalta edullisempi vaihtoehto kuin rahapalkka, jos edun arvo on käypää hintaa alempi. Saadut edut tulee käsitellä sekä kirjanpidossa että verotuksessa luontoisetuina. (Veronmaksajat 2017, 78.)

Osakeyhtiössä voidaan antaa **verovapaita etuja**, kuten liikunta- ja kulttuuriseteleitä myös omistajayrittäjälle. Tällöin on yleensä edellytyksenä, että etu on koko henkilökunnan käytettävissä ja että se on tavanomainen ja kohtuullinen. Verovapaat edut kannattaa yleensä hyödyntää. Ne ovat verovapaita saajalleen, ja osakeyhtiön verotuksessa ne ovat vähennyskelpoisia kuluja. Näin ollen niiden verovaikutus on kokonaisuudessaan alhainen. (Vilkkumaa 2014, 172.) Osakeyhtiössä voidaan maksaa osakkaalle myös **verovapaita päivärahoja ja kilometrikorvauksia** samansuuruisena kuin palkansaajille (Alhola 2016a, 41). Vuonna 2018 kilometrikorvauksen määrä on 0,42 euroa/kilometri, kokopäiväraha on 42 euroa ja osapäiväraha 19 euroa (Verohallinto 2017c, viitattu 21.1.2018)

Yrittäjän ja yrityksen väliset oikeustoimet ovat mahdollisia osakeyhtiössä, sillä osakeyhtiö on itsenäinen oikeushenkilö. Osakkaat voivat solmia yhtiön kanssa esimerkiksi **kauppa-, velka- tai vuokraussuhteita**. (Alhola 2016a, 40.) Toiminimestä osakeyhtiöksi muutettaessa kiinteistöä ei aina siirretä osakeyhtiöön. Tällöin yrittäjä omistaa kiinteistön ja vuokraa sitä osakeyhtiölle. Vuokra on silloin osakeyhtiölle vähennyskelpoinen kulu ja osakkeenomistajalle pääomatuloa. Osakkeenomistaja saa vähentää aiheutuneet kulut ja rakennuspoiston pääomatulostaan. Maksettavan vuokran tulee olla käypä vuokra, ettei se tule verotettavaksi peiteltynä osinkona. Osakkeenomistaja voi rahoittaa yhtiötä lainaa antamalla. Osakeyhtiön maksama kohtuullinen korko on osakkeenomistajalle pääomatuloa. (Vilkkumaa 2014, 179.)

Osakeyhtiö voi lainata varoja osakkeenomistajalle. Verotuksessa tällaista lainaa kutsutaan **osakaslainaksi**. Osakaslaina verotetaan pääomatulona, jos osakas omistaa yksin tai yhdessä perheenjäsenen kanssa vähintään 10 % yhtiön osakkeista tai äänivallasta (TVL 53 §). Lainan käyttötarkoituksella ei ole merkitystä osakaslainaa verotettaessa. Veronalaista osakaslainaa on se määrä, joka on maksamatta osakkaan verovuoden päättyessä. Näin ollen verovuonna otettua ja takaisin maksettua rahalainaa ei siten veroteta osakaslainana. (Raunio ym. 2018, 78–79.) Osakas saa vähentää pääomatuloistaan lainasta takaisin maksaman määrän, jos maksu tapahtuu viimeistään viidentenä verovuonna lainan nostamisesta (TVL 54 c §). Siten laina-aikaa ei kannata sopia pidemmäksi kuin viisi vuotta.

3.8 Yhteenveto toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen eroavuuksista

Toiminimen ja osakeyhtiön verotukseen sisältyy monia erityispiirteitä (taulukko 2, kts. seuraava sivu). Keskeisin verotuksen ero on, että toiminimiyrittäjän tilikauden yritystulo verotetaan kokonaan yrittäjän henkilökohtaisessa verotuksessa, kun taas osakeyhtiö on itsenäinen verovelvollinen. Toiminimiyrittäjä ei voi maksaa itselleen palkkaa, mutta voi nostaa verovapaita yksityisottoja. Osakeyhtiössä sen sijaan palkanmaksu on mahdollinen myös yrittäjälle ja lisäksi tilikauden voitosta voidaan jakaa osinkoina osakkeenomistajille. Osakeyhtiössä ovat mahdollisia myös muun muassa erilaiset kauppaa-, velka- ja vuokraussuhteet yrittäjän ja yhtiön välillä. Osakeyhtiön erilaiset varojennostot tuovat joustavuutta ja myös enemmän mahdollisuuksia verosuunnitteluun toiminimeen verrattuna.

Osakeyhtiössä voidaan jättää voittovaroja jakamatta osakkeenomistajille. Osakeyhtiössä omistajayrittäjä voi siten pitkälti itse päättää, kuinka paljon verotettavaa tuloa suo itselleen. Toiminimiyrittäjän koko yritystulo verotetaan aina kokonaisuudessaan, vaikka varoja ei edes nostettaisi. (Alhola 2016b, 45.)

TAULUKKO 2. Toiminimen ja osakeyhtiön verotukselliset erityispiirteet (pohjautuen Alhola 2016a, 40–42)

	Toiminimi	Osakeyhtiö
Palkan maksaminen ja luontoisetujen antaminen yrittäjälle	Ei mahdollinen (EVL 16 § 1)	Mahdollinen
Verovapaat yksityisnostot	Mahdollinen	Ei mahdollinen
Yrittäjän ja yrityksen väliset oikeustoimet (esim. kauppa- velka- tai vuokraussuhde)	Ei mahdollinen	Mahdollinen
Matkakulujen käsittely	Yrittäjä saa verovähennyksenä kilometrikorvauksen ja päivärahan suuruisen määrän tilapäisestä työmatkasta (EVL 55 §).	Yrittäjä voi maksaa itselleen verovapaita kilometrikorvauksia ja päivärahoja.
Toimintavarausmahdollisuus	Mahdollinen EVL 46 a §:n mukaisesti.	Ei mahdollinen
Tappion käsittely	Voidaan vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta (TVL 119 §) tai voidaan vähentää yrittäjän pääomatuloista tappiovuonna kokonaan tai osittain (TVL 59 §).	Tappio vähennetään vain tulevista sen tulolähteen tuloista, joissa tappiot ovat syntyneet (TVL 119 §).
Pääoma- ja/tai ansiotulojako	Verotettava tulo verotetaan yrittäjän pääoma- ja/tai ansiotulona. Pääomatulo-osuus on 20, 10 tai 0 % nettovarallisuudesta (TVL 38 §).	Osakeyhtiö on erillisverovelvollinen ja maksaa tuloksestaan 20 %:n yhteisöveron (TVL 124).
Nettovarallisuuslaskenta	Pankkitalletuksia ei lasketa mukaan (AL 15 §). Nettovarallisuuteen lisätään 30 % edellisten 12 kk:n aikana maksettujen palkkojen määrästä (TVL 41 §).	Kaikkien tulolähteiden varallisuus otetaan mukaan nettovarallisuuteen (esim. TVL 38 § ja 40 §).

4 TOIMINIMESTÄ OSAKEYHTIÖKSI

Toiminimenä toimiminen on yksinkertaisin yrittämisen muoto ja siten usein helpoin tapa aloittaa yritystoiminta. Yritystoiminnan laajentuessa ja kasvaessa yritysmuodon muuttaminen tulee yleensä ajankohtaiseksi. Erilaiset vastuu- ja vakuuskysymykset sekä verokustannusten pienentäminen ovat usein syynä yritysmuodon muutoksen pohdintaan. Toiminimi voidaan muuttaa avoimeksi yhtiöksi, kommandiittiyhtiöksi tai osakeyhtiöksi. Yleisimmin toiminimi muutetaan osakeyhtiöksi. (Juusela ym. 2018, luku 19 Yritysmuodon muutos, viitattu 25.1.2018.) Toiminimen muuttamisesta osakeyhtiöksi sovelletaan osakeyhtiölain 2. luvun säännöksiä osakeyhtiön perustamisesta. Toimintamuodon muutoksen verokohtelua koskevat säännökset ovat tuloverolain 24 §:ssä. (Verohallinto 2016c, viitattu 27.11.2017.)

Yritysmuotoa ei kannata muuttaa hetken mielijohteesta. Muutoksesta tulevien hyötyjen tulisi olla suuremmat kuin muutoksesta aiheutuva vaiva. Yrittäjälle voi tulla yllätyksenä, että yhtiömuodon muutos lakkauttaa vanhan toiminimen. Myös osakeyhtiön vaatima hallinnollinen taakka voi yllättää. Yritysmuodon muutosta tarkasteltaessa keskeinen kysymys on, että voidaanko yritysmuoto muuttaa ilman veroseuraamuksia. Huolellisella suunnittelulla ja verolakien säädösten noudattamisella veroseuraamukset voidaan välttää. Tällöin poistot eivät tuloudu eivätkä varaukset purkaudu. Osakeyhtiötä ei voi kuitenkaan muuttaa ilman veroseuraamuksia takaisin toiminimeksi. (Tomperi 2017, 153–154.)

4.1 Jatkuvuuden ja identtisyyden vaatimus

Yritysmuodon muutos ei aiheuta veroseuraamuksia, jos yrityksen kirjanpidossa noudatetaan jatkuvuusperiaatetta ja yrityksen identtisyys säilyy. Toimintamuodon muutos ei aiheuta välittömiä veroseuraamuksia, jos yrityksen varat ja velat siirtyvät yritysmuodon muutoksessa kirjanpitoarvo- ja muuttamatta (TVL 24 §). Säännös edellyttää siten **jatkuvuuden periaatteen** noudattamista.

Jatkuvuuden noudattamisen vaatimus koskee sekä kirjanpitoa että verotusta. Kirjanpidossa jatkuvuuden periaatteen noudattaminen edellyttää, että toiminimen varat ja velat merkitään samansuuruisina perustettavan osakeyhtiön kirjanpitoon. Verotuksessa jatkuvuuden toteutuminen edellyttää, että toiminimen varat ja velat siirtyvät perustettavan osakeyhtiön saman tulolähteen varoik-

si ja veloiksi samansuuruisina. (Verohallinto 2016c, viitattu 23.11.2017.) Myös elinkeinotoiminnan tappiot siirtyvät vähennettäväksi elinkeinotoiminnan tuloksesta silloin, kun yritysmuodon muutos on toteutettu jatkuvuuden ja identtisuuden periaatteita noudattaen (TVL 122 §).

Yrityksen **identtisuuden** tulisi säilyä yritysmuodon muutoksessa. Identtisuuden katsotaan säilyneen, jos yritystä voidaan yritysmuodon muutoksesta huolimatta pitää edelleen samana yrityksenä. Identtisyydelle on kolme vaatimusta:

- 1) yritystoimintaa jatketaan samanlaisena
- 2) yritystoimintaan liittyvät varat ja velat siirtyvät pääpiirteissään
- 3) omistussuhteet säilyvät pääosin ennallaan.

Yritystoiminta jatkuu samanlaisena silloin, kun toiminnan laajuus ja luonne eivät muutu olennaisesti yritysmuodon muutoksessa. (Verohallinto 2016c, viitattu 23.11.2017.) Yrityksen identtisyys säilyy, kun yrityksen varallisuus siirretään pääasiallisesti perustettavaan osakeyhtiöön. Oikeuskäytännössä identtisuuden on katsottu säilyvän myös silloin, kun kaikkea toiminimelle kuuluvaa omaisuutta ei ole siirretty osakeyhtiöön. Edellytys identtisuuden säilymiselle on, että kaikki liiketoiminnalle olennaiset varat siirtyvät perustettavaan osakeyhtiöön. (TVL 24 §; Juusela ym. 2018, luku 19 Identtisyys, viitattu 25.1.2018.) Jos osa toiminimen omaisuudesta jätetään siirtämättä osakeyhtiöön ja toiminimiyrittäjä ottaa vaikkapa kiinteistön omaan käyttöönsä, omaisuuteen sovelletaan yksityiskäyttöönottoa koskevia säännöksiä (EVL 51 b §).

Omistussuhteiden säilymisen edellytyksenä on, että toiminimiyrittäjä merkitsee perustettavan osakeyhtiön kaikki osakkeet. Jos yrittäjäpuolisot yhtiöittävät yhdessä harjoittamansa elinkeinotoiminnan, voivat he kuitenkin yhdessä merkitä perustettavan yhtiön osakkeet. Omistussuuden jakautumisella puolisojen kesken ei ole merkitystä identtisuuden vaatimuksen toteutumiseksi, vaan riittää, että molemmat puoliset merkitsevät osakkeita. Puolisoa voidaan kuitenkin verottaa lahjasta, jos hänen varallisuutensa lisääntyy yritysmuodon muutoksen myötä. (TVL 24 §; Verohallinto 2016c, viitattu 23.11.2017.)

Uusien osakkaiden ottaminen ei ole mahdollista yritysmuodon muutoksessa, sillä identtisuuden vaatimus ei tällöin täytyisi. Käytännössä yhtiömuoto tulisi ensin muuttaa henkilöyhtiöksi, jos uusi osakas halutaan heti mukaan osakeyhtiöön. Osakeyhtiön perustamisen jälkeen uusia osakkaita

voidaan ottaa esimerkiksi korottamalla osakepääomaa. (Juusela ym. 2018, luku 19 Yksityisliike osakeyhtiöksi, viitattu 25.1.2018.)

4.2 Muutoksen vaikutuksia

Toiminimen kirjanpitoon on voitu kirjata sellaisia vapaaehtoisia varauksia, joita ei voi vähentää osakeyhtiön verotuksessa. Varaukset on tuloutettava ennen osakeyhtiöksi muuttamista. Yleisin niistä on maksetuista palkoista tehtävä toimintavaraus. Purkamatta oleva **toimintavaraus on tuloutettava** muutosvaiheessa toiminimen kirjanpidossa tuloksi, sillä varaus luetaan sen verovuoden tuloksi, jolloin muutos on tapahtunut (EVL 46 a §).

Poistoja ei saa tehdä samana verovuonna kahteen kertaan. VML 3 §:n mukaisesti verovuosi muodostuu kaikista samana kalenterivuonna päättyvistä tilikausista. Siten osakeyhtiö saa toimintamuodon muutosvuonna vähentää sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenosta ja muista pitkävaikutteisista menoista enintään verovuoden enimmäispoistojen määrän vähennettynä toiminimen verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrällä. Verovuoden aikana voi tehdä siten vain yhdet verottajan hyväksymät enimmäispoistot. (TVL 24.2 §; Salin 2015, 153.) Sen sijaan toiminimen ja osakeyhtiön verovuosien päättyessä eri kalenterivuosina toiminimen tekemät poistot eivät vaikuta osakeyhtiön vähennyskelpoisten poistojen enimmäismäärään.

Vuoteen 2018 saakka toiminimestä osakeyhtiöksi muutettaessa on tullut verotuksellisia vaikutuksia varainsiirtoveron muodossa. Kiinteistön ja arvopaperin luovutuksesta osakeyhtiöön luovutuksensaajan eli osakeyhtiön on pitänyt suorittaa varainsiirtoveroa. Vuoden 2018 alusta on tullut voimaan lakimuutos, jonka myötä varainsiirtoveroa ei tarvitse suorittaa, kun kiinteistö tai arvopaperi siirretään toimintaa jatkavalle yhteisölle (Varainsiirtoverolaki 931/1996 4 §, 15 §).

Kun toiminimi muutetaan osakeyhtiöksi, toiminimiyrittäjä voi siirtää yrityksen oman pääoman konaisuudessaan osakeyhtiöön. Osakepääoman ylittävä määrä merkitään sijoitetun vapaan oman pääoman rahastoon, josta yrittäjä voi sen myöhemmin nostaa. (Salin 2015, 158.)

4.3 Negatiivinen oma pääoma yritysmuodon muutoksessa

Toiminimen aikaisempien tilikausien voittovaroja sekä muutostilikauden aikana syntynyttä voittoa voi nostaa verovapaina yksityisottoina yritysmuodon muutokseen saakka. Yksityisottoina voidaan nostaa myös yritykseen rahana tai muuna omaisuutena sijoitettua pääomaa. Voittovarojen ja oman pääoman ylittäviin yksityisottoihin voivat tulla sovellettavaksi peitellyn osingonjaon säännökset. Ennen yritysmuodon muutosta nostetut varat katsotaan peitellyksi osingoksi silloin, kun negatiivista pääomaa on kasvatettu keinotekoisesti ylisuurina yksityisottoina juuri ennen toiminimuodon muutosta. Jos oman pääoman negatiivisuus johtuu aikaisempina tilikausina tapahtuneista voittovarojen ja sijoitetun pääoman ylittävistä yksityisotoista, ei yksityisottoja veroteta peiteltynä osinkona. Tavanomaisista yksityisotoista johtuva oman pääoman negatiivisuus ei siten tule verotettavaksi peiteltynä osinkona. Osakeyhtiöksi muutettaessa yhtiön nettovarallisuus laskeetaan toiminimen verovuotta edeltävän viimeisen tilinpäätöksen perusteella. Vain siirtyneet varat ja velat otetaan huomioon. Näin ollen varojen arvosta tulee vähentää myös ennen yritysmuodon muutosta tehdyt yksityisotot. (Verohallinto 2016c, viitattu 27.11.2017.)

Osakeyhtiön perustaminen voi olla mahdollista oman pääoman negatiivisuudesta huolimatta, jos osakeyhtiöön siirrettävät varat käyvin arvoin laskettuna riittävät osakepääomaan ja velkojen kattamiseen (Salin 2015, 159). Osakeyhtiön vähimmäisosakepääoma on 2 500 euroa (OYL 1:3 §), joten se on aika nimellinen eikä sen kattamiseen tarvitse kovin suuria varoja. Huomionarvoista on kuitenkin, että osakeyhtiön oma pääoma ei voi olla negatiivinen vaan yhtiön hallituksen on viipymättä tehtävä ilmoitus Kaupparekisteriin oman pääoman menettämisestä (OYL 20:23 §). Käytännössä oman pääoman negatiivisuudesta olisi hyvä päästä eroon jo ennen yritysmuodon muutosta esimerkiksi sijoittamalla lisää pääomaa yritykseen.

4.4 Muutoksen ajoittaminen

Jos halutaan, että yritykseen tulee lisää omistajia tai työntekijöitä ja yritys tekee kasvavassa määrin voittoa, yritysmuodon muutoksen pohtiminen on tarpeellista. Muutoksen ajankohta tulee kuitenkin pohtia tarkoin. Muutoksen ajoittamisella on vaikutusta verojen määrään, sillä muutostilikauden tulos verotetaan kahtena eri osana. Toiminimen verovuosi päättyy osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemispäivää edeltävään päivään. Toiminta verotetaan siten toiminimenä siihen saakka, kun osakeyhtiö merkitään kaupparekisteriin, ja siitä eteenpäin verotus tapahtuu osakeyh-

tiönä. Kaupparekisterimerkintää edeltävälle päivälle tulee laatia tilinpäätös. (Verohallinto 2016c, viitattu 27.11.2017.)

Toiminimestä saatua tuloa verotetaan suurimmaksi osaksi ansiotulona. Jos yritystoiminnasta on tulossa paljon voittoa, voi olla perusteltua ajoittaa yritysmuodon muutos tilikauden alkupuolelle. Tällöin ansiotulo-osuus ei nousisi niin suureksi. On huomattavaa myös, että mahdollinen toimintavarauksen tuloutus muutosvaiheessa kasvattaa toiminimen tulosta. Yrittäjän ansiotulojen määrää ja sitä kautta myös progressiivisen veron määrää voivat kasvattaa myös osakeyhtiöstä mahdollisesti nostettavat palkat ja osingot. Verorasitus voi silloin muodostua paljon suuremmaksi, jos yrittäjä joutuu maksamaan muutosvuonna veroja toiminimen tuloksesta sekä palkoista ja osingoista osakeyhtiönä toimimisen ajalta. Lisäksi osakeyhtiötä verotetaan yhteisöverolla. Usein yritysmuodon muutos voi olla perusteltua ajoittaa tilinpäätösvaiheeseen. Tällöin voidaan välttää kahden tilinpäätöksen laatimisesta aiheutuva vaiva ja kulut. (Salin 2015, 155.)

5 VEROLASKELMAT

Case-yritysten verolaskelmat on laadittu vuodelle 2017 sekä toiminimenä että osakeyhtiönä, jotta voidaan verrata, miten yritysmuodon muutos vaikuttaa verotukseen. Toiminimelle lasketaan verot huomioiden 20, 10 ja 0 %:n tuotto-osuudet pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Vuodelle 2018 lasketaan verot ennakoitun tuloksen perusteella.

Osakeyhtiön verolaskelmissa verot lasketaan palkkana, osinkona sekä palkan ja osingon yhdistelmänä. Yksityisottojen määrä kertoo yrittäjän rahannostotarpeesta, joten palkaksi katsotaan kyseisen vuoden yksityisottojen määrä toiminimenä toimiessa. Osinkoa laskettaessa oletetaan, että yrittäjä ottaa osinkona yksityisottojen määrän. Yhdistelmävaihtoehdossa puolestaan lasketaan verohuojennetun osingon määrä eli 8 % osakkeen matemaattisesta arvosta osinkona ja loput palkkana. Verolaskelmissa ei huomioida Yle-veroa eikä yrittäjän mahdollisia muita tuloja.

5.1 Case-yritys A

Case-yritysten kirjanpitäjää haastateltiin tarvittavien taustatietojen saamiseksi (liite 1). Kirjanpitäjän toiveesta hänen ja Case-yrittäjien anonyymiyden varmistamiseksi tutkimuksessa ei käytetä nimiä. Case-yritys A on vuonna 2010 perustettu ravintola-alan yritys. Alalla vallitsevasta kovasta kilpailusta huolimatta yritys on onnistunut vakiinnuttamaan asemansa erittäin suosittuna ruoka- paikkana. Työntekijöitä on tällä hetkellä kuusi, ja myös yrittäjän puoliso toimii yrityksessä. (Kirjanpitäjä, haastattelu 5.12.2017.)

Yrittäjä on yhdessä kirjanpitäjän kanssa pohtinut yritysmuodon muutosta jo kahden vuoden ajan nimenomaan verotuksellisista syistä, sillä yritys tuottaa hyvin tulosta. Tulosta on tullut tasaisen hyvin jo useamman vuoden ajan. Vuonna 2015 liikevaihto oli 711 232,40 euroa, mutta vuonna 2016 ravintolan remontin vuoksi liikevaihto jäi 642 072,94 euroon. Vuonna 2017 liikevaihto oli 772 331,35 euroa, mikä tarkoittaa 8,6 %:n kasvua vertailukelpoiseen 2015 vuoteen verrattuna. Tilikauden voitto oli 218 072,56 euroa vuonna 2017. Tällä hetkellä ei ole erityisiä kasvutavoitteita, mutta kirjanpitäjä ja yrittäjä uskovat, että jo tällä tuloksella osakeyhtiönä toimiessa säästettäisiin verojen maksamisessa. Tulos toiminimenä tulee verotetuksi suurimmaksi osaksi ansiotulona.

Verotettava tulos jaetaan puoliksi puolisoitten kesken, mutta verorasitus on kuitenkin huomattavan suuri.

Tähän saakka negatiivinen oma pääoma on estänyt yrityksen muuttamisen osakeyhtiöksi. Vuoden 2017 lopulla oma pääoma on saatu positiiviseksi yritysmuodon muutosta ennakoivan toimintavaroituksen tuloutuksen johdosta. Yksityisottojen tarve on ollut tähän saakka suuri. Kirjanpitäjä näkee, että yrittäjän rahankäytön mahdollisuuksiin muutos vaikuttaa eniten, koska osakeyhtiössä yksityisotot eivät ole mahdollisia. Oma pääoma on ollut negatiivinen jo useiden vuosien ajan runsaiden yksityisottojen ansiosta, joten peiteltynä osinkona verottaminen ei ole vaarana, sillä juuri ennen yritysmuodon muutosta suuret yksityisotot eivät ole edes mahdollisia. Tarkoituksena on, että vuoden 2018 aikana yritys muutettaisiin osakeyhtiöksi. Sekä kirjanpitäjä että yrittäjä kokevat, että yritysmuodon muutoksella on jo kiire, ja se tulisi toteuttaa mahdollisimman pian.

5.1.1 Verotus toiminimenä vuonna 2017

Taulukossa 3 esitetään verotettavan tulon laskeminen kirjanpidon tuloksesta. Verotettava tulo vuodelle 2017 lasketaan lisäämällä tilikauden tulokseen tuloverot, 50 % edustuskuluista, verojen viivästyskulut sekä muut kuluiksi kirjatut vähennyskeltottomat menot. Lisäksi vähennetään yrittäjän saama työhuonevähennys oman asunnon käyttämisestä yrityksen työtilana. Kun työtila on oman asunnon yhteydessä, kulujen vähentäminen hyväksytään joko todellisten kulujen tai työhuonevähennyksen mukaan (Verohallinto 2017f, viitattu 14.3.2018). Todellisia kuluja ei ole tiedossa, joten käytetään Verohallinnon vahvistamaa työvähennyksen määrää. Vähennys on 420 euroa vuodessa, kun työhuonetta käytetään osapäiväisesti ansiotulojen hankkimiseksi (Verohallinto 2017g, viitattu 14.3.2018). Oikaistuksi veronalaiseksi tulokseksi saadaan 258 217,74 €.

TAULUKKO 3. Verotettavan tulon muodostuminen kirjanpidon tuloksesta

Verotettava tulo	2017
Tilikauden tulos	218 072,56
+ Tuloverot	27 040,09
+ 50 % edustuskuluista	336,30
+ Verojen viivästyskulut	2 952,62
+ Muut kuluiksi kirjatut vähennyskeltottomat menot	10 236,17
- Työhuonevähennys	- 420,00
Verotettava tulo (oikaistu)	258 217,74

Nettovarallisuus vuodelle 2017 lasketaan vuoden 2016 taseen perusteella (taulukko 4). Taseen mukaisista varoista vähennetään velat ja lisätään oikaistu negatiivinen oma pääoma. Jos oma pääoma on yksityisottojen vuoksi negatiivinen, taseeseen merkittyjen velkojen katsotaan kohdistuvan osittain liikkeenharjoittajan talouteen. Se ei ole siis elinkeinotoiminnan velkaa, joten nettovarallisuutta laskettaessa veloista vähennetään verotusta varten laskettavan oikaistun negatiivisen oman pääoman määrä. (Salin 2015, 75.) Kun nettovarallisuuteen lisätään vielä tilikauden palkoista 30 %, saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperusteeksi 34 003,39 €.

TAULUKKO 4. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste

Nettovarallisuus	
Varat	97 898,63
- Velat	108 480,18
+ Oikaistu negatiivinen oma pääoma	27 590,73
Nettovarallisuus	17 009,18
+ 30 % tilikauden palkoista (56 647,36)	16 994,21
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	34 003,39

Verotettavasta tulosta vähennetään 5 %:n yrittäjävähennys, joten lopulliseksi verotettavaksi tuloksi jää 245 306,85 €. Sen jälkeen verotettava tulo ja nettovarallisuus jaetaan puoliksi yrittäjälle ja puolisolle, koska he harjoittavat yhdessä yritystoimintaa (taulukko 5).

TAULUKKO 5. Tulon jakautuminen yrittäjälle ja puolisolle

Tulon jakautuminen puolisoiden kesken		Yrittäjä 50 %	Puoliso 50 %
Verotettava tulo	258 217,74		
- Yrittäjävähennys 5 %	-12 910,89		
Lopullinen verotettava tulo	245 306,85	122 653,43	122 653,43
Nettovarallisuus vuoden 2016 taseesta	17 009,18		
+ 30 % tilikauden palkoista (56 647,36)	16 994,21		
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	34 003,39	17 001,69	17 001,69

Seuraavissa laskelmissa lasketaan yrittäjän pääomatulo-osuudet eri tuottoprosentteilla pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta (taulukko 6). Ansiotulojen määrä saadaan, kun verotettavasta tulosta vähennetään pääomatulon määrä. Puolison luvut ovat täsmälleen samanlaiset, joten niitä ei tässä erikseen esitetä vaan lopuksi on yhteenveto yrittäjän ja puolison veroista.

TAULUKKO 6. Pääoma- ja ansiotulon määrä

Pääoma- ja ansiotulo-osuudet	A	B	C
Pääomatulo-osuus	20 %	10 %	0 %
Pääomatuloa	3 400,34	1 700,17	0,00
Ansiotuloa	119 253,09	120 953,26	122 653,43

Seuraavaksi lasketaan yrittäjän ansiotulojen verotus. Puhdas ansiotulo saadaan, kun ansiotulosta vähennetään tulonhankkimiseen liittyvät kustannukset. Tässä työssä huomioidaan vain verohallinnon automaattisesti tekemät vähennykset, koska yrittäjän henkilökohtaisia vähennyksiä ei ole tiedossa. Vähennysten määräytymisen perusteet on esitelty tarkemmin luvussa 2.2.2. Tulonhankkimisvähennykseen ei ole oikeutta, koska toiminimiyrittäjällä ei ole verotettavaa palkkatuloa. Yrittäjä ei saa ansiotulovähennystä, sillä vähennystä ei myönnetä, kun tulot ylittävät 93 333 euroa. Kunnallisverotuksen perusvähennystä ei myöskään tule näin isoilla tuloilla, sillä sitä ei myönnetä, jos puhtaan ansiotulon määrä on yli 20 060 euroa. Näin ollen verotettava ansiotulo sekä kunnallisverotuksessa että valtion verotuksessa on sama 119 253,09 euroa (taulukko7, vaihtoehto A).

TAULUKKO 7. Ansiotulojen verotus

Ansiotulojen verotus	A 20 %	B 10 %	C 0 %
Ansiotulot	119 253,09	120 953,26	122 653,43
Puhdas ansiotulo	119 253,09	120 953,26	122 653,43
- Ansiotulovähennys	0,00	0,00	0,00
Verotettava ansiotulo / kunta	119 253,09	120 953,26	122 653,43
Verotettava ansiotulo / valtio	119 253,09	120 953,26	122 653,43

Sitten lasketaan yrittäjän ansiotulojen verot. Kunnallisverotuksessa huomioidaan Oulun kunnallisvero 20 prosenttia ja kirkollisvero 1,3 prosenttia (Veronmaksajat 2017c, viitattu 17.2.2018). Sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu on 0 % kunnallisverotuksessa verotettavasta ansiotulosta vuonna 2017. Yrittäjien maksama lisärahoitusosuus on 0,06 %. (Veronmaksajat 2016, viitattu 17.2.2018.) Päivärahamaksu lasketaan yrittäjän ilmoittaman YEL-vuositulon mukaan. Tässä työssä se on jätetty huomioimatta, koska kaikkia YEL-työtuloja ei ole tiedossa, joten vertailukelpoisuus laskelmien välillä vaikeutuisi. Päivärahamaksun määräytyminen ei ole tämän työn kannalta oleellinen asia, sillä työn tarkoitus on antaa yleiskuva yrityksen verotuksesta toiminimenä ja osakeyhtiönä toimittaessa.

Alla olevasta taulukosta näkyy yrittäjän ja puolison ansio- ja pääomatulojen verojen määrä. Valtion vero on laskettu vuoden 2017 tuloveroasteikon mukaisesti (liite 2). Vero määräytyy korkeimman tulorajan mukaisesti, koska verotettava tulo valtion verotuksessa on 119 253,09 euroa. Valtion verosta vähennetään työtulovähennys. Vähennyksen enimmäismäärästä eli 1 420 eurosta vähennetään 1,51 %:a puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävistä määrästä. Tällöin vähennyksen määräksi saadaan 117,58 euroa (vaihtoehto A).

TAULUKKO 8. Yrittäjän ja puolison verojen määrä

Verojen määrä	A 20 %	B 10 %	C 0 %
<u>Yrittäjä</u>			
Ansiotulojen verot			
Kunnallisvero	25 400,91	25 763,04	26 125,18
Valtion vero	24 712,22	25 247,78	25 783,33
- Työtulovähennys	-117,58	-91,91	-66,23
Ansiotulojen verot yhteensä	49 995,55	50 918,91	51 842,28
Pääomatulojen vero 30 %	1 020,10	510,05	0,00
Verot yhteensä	51 015,65	51 428,96	51 842,28
<u>Puoliso</u>			
Ansiotulojen verot			
Kunnallisvero	25 400,91	25 763,04	26 125,18
Valtion vero	24 712,22	25 247,78	25 783,33
- Työtulovähennys	-117,58	-91,91	-66,23
Ansiotulojen verot yhteensä	49 995,55	50 918,91	51 842,28
Pääomatulojen vero 30 %	1 020,10	510,05	0,00
Verot yhteensä	51 015,65	51 428,96	51 842,28
Yrittäjän ja puolison verot yhteensä	102 031,31	102 857,93	103 684,55
Veroprosentti	39,51 %	39,83 %	40,15 %

Taulukosta 8 voidaan havaita, että yrittäjän kannattaa valita vaihtoehto A eli 20 %:n vuotuinen tuotto pääomatulo-osuuden laskentaperusteelle. Tällöin pääomatulona verotettavaa tuloa on 3 400,34 euroa. Siitä lasketaan vero 30 %:a, joka on 1 020,10 euroa. Erot ovat tosin hyvin pieniä, koska nettovarallisuus on suhteellisen pieni, joten pääomatulona verotettavaa tuloa tulee joka tapauksessa vähän. Yrittäjä ja puoliso maksavat siis molemmat veroja vähennysten jälkeen 51 015,65 euroa, joten yhteensä he maksavat veroja 102 031,31 euroa. Yrittäjävähennyksen vaikutuksesta yrittäjän ja puolison verot vähenivät yhteensä 7 011,90 euroa, mikä tarkoittaa 2,7 prosenttiyksikön pienennystä veroprosenttiin.

5.1.2 Verotus osakeyhtiönä vuonna 2017

Nettovarallisuus lasketaan toiminimen vuoden 2016 nettovarallisuuden perusteella lisäämällä siihen pankkitilin saldo. Tällöin osakeyhtiön nettovarallisuudeksi tulee 24 182,39 €. Vuonna 2017 toiminimiyrittäjän yksityisottojen määrä on ollut 177 992,57 €, joten se määrä katsotaan laskelmissa yrittäjän ja puolison palkaksi. Oman pääoman negatiivisuudesta johtuen laskelmissa on oletettu, että yrittäjä nostaa kaiken palkkana, sillä osinkoja ei ole mahdollista jakaa.

Toiminimen oikaistuun verotettavaan tuloon lisätään työhuonevähennyksen määrä, sillä sitä ei voi vähentää osakeyhtiön verotettavasta tulosta. Työhuonevähennys tehdään osakkaan ansiotulosta. Verotuksellisesti edullisempaa voisi olla, että yrittäjä vuokraa työhuoneen yritykselle. Yritys voi vähentää vuokratulon verotuksessa, mikä vähentää yhteisöveron määrää. Vuokran on oltava käypä vuokra, että sitä ei käsitellä verotuksessa peiteltynä osinkona.

Osakeyhtiön verotettava tulo on 258 637,74 euroa (taulukko 9). Verotettavasta tulosta vähennetään palkka ja palkasta maksettava sairausvakuutusmaksu. Sairausvakuutusmaksu on 1,08 % maksetuista palkoista vuonna 2017 (Verohallinto 2016d, viitattu 7.3.2018). Osakeyhtiön verotettavaksi tuloksi saadaan 78 722,85 €, josta lasketaan yhteisövero 20 %.

TAULUKKO 9. Osakeyhtiön verotettavan tulon muodostuminen

Yrityksen verotus	Yksityisottojen määrä palkkana
Verotettava tulo ennen..	258 637,74
- Palkka	-177 992,57
- Sairausvakuutusmaksu 1,08 %	-1 922,32
Verotettava tulo	78 722,85
- Yhteisövero 20 %	-15 744,57
"Nettotulos"	62 978,28

Laskelmissa oletetaan, että puoliset yhtiöittävät yhdessä harjoittamansa elinkeinotoiminnan ja merkitsevät osakeyhtiön osakkeet puoliksi. Taulukossa 10 esitellään omistajayrittäjän ansiotulosten verotus. Täysin samanlainen on myös yrittäjäpuolison verotus, sillä palkan määrä jaetaan puoliksi yrittäjän ja puolison kesken, joten verot ja vähennykset ovat täysin samat molemmilla. Tulonhankkimisvähennyksenä voidaan vähentää 750 euroa palkkatulosta. Yrittäjän saama työhuonevähennys on 420 euroa eli vähemmän kuin tulonhankkimisvähennyksen määrä, joten sitä

ei vähennetä erikseen. Ansiotulovähennyksen määrä on 228,92 euroa. Se saadaan kun ansiotulovähennyksen enimmäismäärästä 3 570 eurosta vähennetään 4,5 %:a ansiotulon 14 000 euroa ylittävältä osalta.

TAULUKKO 10. Yrittäjän ansiotulojen verotus

Omistajayrittäjän verotus 50 %	
Palkka	88 996,29
- Tulonhankkimisvähennys	-750,00
Puhdas ansiotulo	88 246,29
- Ansiotulovähennys	-228,92
Verotettava ansiotulo / kunta	88 017,37
Verotettava ansiotulo / valtio	88 246,29

Kokonaisverojen määrässä lasketaan yhteen yhteisövero sekä yrittäjän ja puolison verojen määrä (taulukko 11). Kunnallis- ja kirkollisverona huomioidaan 21,3 % kunnallisveron alaisesta ansiotulosta. Valtion vero lasketaan korkeimman tuloveroasteikon mukaisesti (liite 2). Valtion verosta vähennetään työtulovähennyksenä 585,78 €. Se saadaan, kun vähennyksen enimmäismäärästä 1 420 eurosta vähennetään 1,51 %:a puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävästä osasta. Verojen yhteismääräksi saadaan 81 958,57 euroa, mikä on 20 072,74 euroa vähemmän kuin toiminimenä toimittaessa.

TAULUKKO 11. Kokonaisverojen määrä osakeyhtiössä

Kokonaisverojen määrä	
<u>Yritys</u>	
Yhteisövero 20 %	15 744,57
<u>Omistajayrittäjä</u>	
Kunnallisvero	18 747,70
Valtion vero	14 945,08
- Työtulovähennys	-585,78
Verot yhteensä	33 107,00
<u>Puoliso</u>	
Kunnallisvero	18 747,70
Valtion vero	14 945,08
- Työtulovähennys	-585,78
Verot yhteensä	33 107,00
Kaikki verot yhteensä	81 958,57
Veroprosentti	31,69 %

Jo näiden laskelmien perusteella voidaan todeta, että toiminimen muuttaminen osakeyhtiöksi on todella kannattavaa. Tulos on ollut hyvin tasaista viime vuosina lukuun ottamatta vuotta 2016, jolloin remontin vuoksi verotettava tulo jäi alhaisemmaksi. Näin ollen aikaisempien vuosien tulosten esittäminen ei tuo mitään lisäarvoa tutkimukselle. Sen sijaan arvioidaan vuoden 2018 tulos ja lasketaan verorasitus osakeyhtiönä sen mukaisesti. Toiminimen verotusta vuodelle 2018 ei esitetä, koska jo vuoden 2017 perusteella voidaan todeta, että arvioidun tuloksen parantumisen myötä verorasitus toiminimenä tulee olemaan vielä suurempi.

5.1.3 Verotus osakeyhtiönä vuonna 2018

Kirjanpitäjän mukaan Case-yritys A:n vuosi 2018 tulee olemaan hyvin samanlainen kuin vuosi 2017 on ollut. Verotettavan tulon arvioidaan olevan 2 % suurempi kuin vuonna 2017. Nettovarallisuus lasketaan vuoden 2017 taseen perusteella. Tällöin varojen ja velkojen erotuksena nettovarallisuudeksi saadaan 11 750,02 euroa. Yrittäjän tarvitseman rahan määrän ajatellaan olevan samalla tasolla kuin vuonna 2017, joten yrittäjälle ja puolisolalle maksetaan molemmille palkkana 88 996,29 euroa.

Yrityksen oma pääoma on saatu positiiviseksi vuonna 2017. Oma pääoma jatkaa kasvuaan vuonna 2018, joten voidaan olettaa, että osinkojen maksaminen voisi olla ainakin teoriassa mahdollista. Laskelmat laaditaan eri vaihtoehtojen mukaisesti, että voidaan vertailla osinkojen ja palkan verotusta. Palkan määrä 88 996,29 euroa ajatellaan osinkojen määräksi vaihtoehdossa, jossa yrityksestä ajatellaan jaettavan voittovaroja pelkästään osinkona. Palkan ja osingon yhdistelmässä osinkona nostetaan verohuojennetun osingon määrä eli 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta. Laskelmissa oletetaan, että yrittäjä ja puoliso merkitsevät yhtiöittämisen kautta yhdessä osakeyhtiön osakkeet, joten molemmat voivat nostaa myös osinkoa yhtiöstä.

TAULUKKO 12. Osakeyhtiön verotettava tulo

Yrityksen verotus	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Verotettava tulo ennen..	263 810,49	263 810,49	263 810,49
- Palkka	-177 992,57		-177 052,53
- Sairausvakuutusmaksu 0,86 %	-1 530,74		-1 522,65
Verotettava tulo	84 287,19	263 810,49	85 235,31
- Yhteisövero 20 %	16 857,44	52 762,10	17 047,06
"Nettotulos"	67 429,75	211 048,40	68 188,25

Taulukon 12 mukaisesti yrityksen aikaisemmasta verotettavasta tulosta vähennetään palkka ja palkasta suoritettava sairausvakuutusmaksu, joka on 0,86 % vuonna 2018 (Veronmaksajat 2017a, viitattu 14.3.2018). Näin saadusta verotettavasta tulosta lasketaan yhteisövero. Alla olevassa taulukossa esitellään omistajayrittäjän verotus. Yrittäjäpuolison verot ja vähennykset ovat samansuuruiset, joten niitä ei esitetä erikseen. Lopuksi on yhteenveto kaikista maksetuista veroista. Ansiotuloista vähennetään tulonhankkimisvähennys, joka on 750 euroa vuonna 2018 sekä ansiotulovähennys. Verohuojennettua osinkoa tulee jaettavaksi 470,02 euroa, josta 75 % on verovapaata tuloa ja 25 % veronalaista pääomatuloa. Jos yrityksen varoja nostetaan vain osinkona, valtaosa osingosta tulee verotettavaksi ansiotulona. Ansiotulo-osingon määrä on 88 526,27 euroa, josta ansiotulona verotetaan 75 % eli 66 394,70 euroa. Loppuosa eli 22 131,57 euroa osingosta on verovapaata tuloa.

TAULUKKO 13. Omistajayrittäjän verotus

Omistajayrittäjän verotus 50 %	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Palkka	88 996,29		88 526,26
Osinko		88 996,29	470,02
josta verohuojennettua osinkoa 8 %		470,02	470,02
Pääomatulo-osinko			
Verovapaa 75 %		352,52	352,52
Veronalainen 25 %		117,51	117,51
Ansiotulo-osinko			
Verovapaa 25 %		22 131,57	
Veronalainen 75 %		66 394,70	
Ansiotulot yhteensä	88 996,29	66 394,70	88 526,26
- Tulonhankkimisvähennys	-750,00	0,00	-750,00
Puhdas ansiotulo	88 246,29	66 394,70	87 776,26
- Ansiotulovähennys	-228,92	-1 212,24	-250,07
Verotettava ansiotulo / kunta	88 017,37	65 182,46	87 526,20
Verotettava ansiotulo / valtio	88 246,29	66 394,70	87 776,26
Verotettava pääomatulo		117,51	117,51

Taulukosta 14 nähdään yrityksen kokonaisverojen määrä. Oulun kunnallis- ja kirkollisveroprosentit ovat samansuuruiset kuin vuoden 2017 laskelmissa eli yhteensä 21,3 %. Valtion vero lasketaan taulukon 1 mukaisesti. Valtion verosta vähennetään työtulovähennys 628,44 euroa. Yrityksen maksama yhteisövero sekä yrittäjän ja puolison ansio- ja pääomatulojen verot yhteensä ovat edullisimmassa vaihtoehdossa 81 929,01 euroa.

TAULUKKO 14. Kokonaisverojen määrä osakeyhtiössä

Kokonaisverojen määrä	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
<u>Yritys</u>			
Yhteisövero 20 %	16 857,44	52 762,10	17 047,06
<u>Omistajayrittäjä</u>			
Kunnallisvero	18 747,70	13 883,86	18 643,08
Valtion vero	14 545,71	8 497,62	14 398,83
- Työtulovähennys	-628,44	-988,99	-636,19
Pääomatulovero 30 %	0,00	35,25	35,25
Verot yhteensä	32 664,98	21 427,75	32 440,97
<u>Puoliso</u>			
Kunnallisvero	18 747,70	13 883,86	18 643,08
Valtion vero	14 545,71	8 497,62	14 398,83
- Työtulovähennys	-628,44	-988,99	-636,19
Pääomatulovero 30 %	0,00	35,25	35,25
Verot yhteensä	32 664,98	21 427,75	32 440,97
Kaikki verot yhteensä	82 187,39	95 617,60	81 929,01
Veroprosentti	31,15 %	36,24 %	31,06 %

Taulukkoja 11 ja 14 vertailemalla voidaan havaita, että verotettavan tulon kasvaessa veroprosentti hieman pienenee, jos varoja nostetaan palkkana. Verotuksellisesti edullisin ratkaisu on palkan ja osingon yhdistelmä, vaikka yrityksen nettovarallisuus on suhteellisen pieni. Sen sijaan pelkästään osinkona jaettaessa verojen määrä on huomattavasti suurempi, sillä yrityksen nettovarallisuus on pieni, joten myös pääomatulo-osingon määrä on pieni. Tähän kohdistuu myös osakeyhtiön osittain kahdenkertainen verotus. Yhtiön verotettavasta tulosta maksetaan ensin yhteisöveroa ja lisäksi osingosta maksetaan verot. Nettovarallisuutta kasvattamalla säästettäisiin verossa, kun verohuojennetun osingon määrä kasvaisi.

5.2 Case-yritys B

Case-yritys B on vuonna 2012 perustettu rakennusalan yritys. Yrittäjä työllistää tällä hetkellä vain itsensä, mutta välillä on ollut tilapäistä työvoimaa kiireaikoina. Puoliso tekee yrityksen toimistotöitä, joten hänelle jaetaan 10 % yritystulosta. Kirjanpitäjä on esittänyt yrittäjälle, että hänen kannattaisi miettiä muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi ennen kaikkea verotuksellisista syistä. Myös

yrittäjä näkee yritysmuodon muutoksen mahdollisena, mutta mitään suunnitelmia toteuttamisen suhteen ei vielä ole. (Kirjanpitäjä, haastattelu 5.12.2017.)

Tulos on ollut hyvin tasaista viime vuosina. Liikevaihto oli 93 982,27 euroa vuonna 2017, mikä on hieman vähemmän kuin vuonna 2016, mutta enemmän kuin vuonna 2015. Mitään suuria kasvutavoitteita ei ole lähiaikoina, mutta sopivan tilaisuuden tullen työntekijän palkkaaminen ja yrityksen kasvu voisivat olla mahdollisia. Kirjanpitäjän mielestä osakeyhtiönä toimiessa olisi paremmat mahdollisuudet kasvattaa liiketoimintaa.

5.2.1 Toiminimen verotus vuonna 2017

Case-yritys B:n verotettavaksi tuloksi saadaan 56 929,28 euroa, kun kirjanpidon tulokseen lisätään tuloverot ja vähennetään yrittäjän saama työhuonevähennys (taulukko 15). Kun työhuonetta käytetään pääansiotulon hankkimiseksi, työhuonevähennyksenä myönnetään 840 euroa vuodessa (Verohallinto 2017g, viitattu 14.3.2018).

TAULUKKO 15. Verotettava tulon muodostuminen

Verotettava tulo	2017
Tilikauden tulos	46 152,23
+ Tuloverot	11 617,05
- Työhuonevähennys	- 840,00
Verotettava tulo (oikaistu)	56 929,28

Nettovarallisuus lasketaan vuoden 2016 taseen perusteella vähentämällä elinkeinotoiminnan varoista elinkeinotoiminnan velat (taulukko 16). Tilikaudella ei ole maksettu palkkoja, joten pääomatulo-osuuden laskentaperuste on sama kuin nettovarallisuus.

TAULUKKO 16. Pääomatulo-osuuden laskentaperuste

Nettovarallisuus	
Varat	7 135,65
- Velat	1 494,34
Nettovarallisuus	5 641,31
+ 30 % tilikauden palkoista	0,00
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	5 641,31

Verotettavasta tulosta vähennetään ensin viiden prosentin yrittäjävähen-
nys. Verotettava tulo jae-
taan yrittäjän ja puolison kesken, kuten taulukosta 17 voidaan havaita. Nettovarallisuutta ei jaeta
puolisolle vaan sen katsotaan kuuluvan täysin yrittäjälle.

TAULUKKO 17. Verotettavan tulon jakautuminen puolisoitten kesken

Verotettavan tulon jakautuminen puolisoille		Yrittäjä 90 %	Puoliso 10 %
Verotettava tulo	56 929,28		
- Yrittäjävähen- nys 5 %	-2 846,46		
Lopullinen verotettava tulo	54 082,82	48 674,53	5 408,28

Taulukossa 18 esitetään yrittäjän pääoma- ja ansiotulo-osuudet eri laskentavaihtoehtojen mukai-
sesti. Puolison tulo verotetaan kokonaan ansiotulona.

TAULUKKO 18. Pääoma- ja ansiotulo-osuudet

Pääoma- ja ansiotulo-osuudet	A	B	C
Pääomatulo-osuus	20 %	10 %	0 %
Pääomatuloa	1 128,26	564,13	0,00
Ansiotuloa	47 546,27	48 110,40	48 674,53

Seuraavaksi lasketaan yrittäjän ansiotulojen verot. Ansiotulojen määrä on sama kuin puhtaan
ansiotulon määrä, koska ei ole tiedossa yrittäjän henkilökohtaisia tulonhankkimiskuluja ja verohal-
linnon automaattisesti tekemä tulonhankkimisvähen-
nys tulee vain palkkatulosta. Kunnallisvero-
tuksen ansiotulovähennys voidaan vähentää puhtaasta ansiotulosta. Se saadaan, kun vähennyk-
sen enimmäismäärästä 3 570 eurosta vähennetään 4,5 % puhtaan ansiotulon 14 000 euroa ylit-
tävästä osasta.

TAULUKKO 19. Yrittäjän ansiotulojen verotus

Ansiotulojen verotus	A 20 %	B 10 %	C 0 %
Ansiotulot	47 546,27	48 110,40	48 674,53
Puhdas ansiotulo	47 546,27	48 110,40	48 674,53
- Ansiotulovähennys	-2 060,42	-2 035,03	-2 009,65
Verotettava ansiotulo / kunta	45 485,85	46 075,37	46 664,89
Verotettava ansiotulo / valtio	47 546,27	48 110,40	48 674,53

Yrittäjän verojen määrä kunnallisverotuksessa lasketaan käyttämällä Oulun vuoden 2017 kunnallis- ja kirkollisveroprosentteja. Ne ovat yhteensä 21,3 %. Valtion vero lasketaan vuoden 2017 valtion tuloveroasteikon mukaisesti (liite 2). Valtion verosta vähennetään työtulovähennys. Vähennyksen määrä saadaan, kun vähennyksen enimmäismäärästä 1 420 eurosta vähennetään 1,51 % puhtaan ansiotulon 33 000 euroa ylittävästä osasta. Pääomatulojen vero on 30 % pääomatulosta. Kuten taulukosta 20 voidaan havaita, yrittäjän kannattaa valita 20 %:n vuotuinen tuotto pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Yrittäjä maksaa tällöin veroja 13 506,56 euroa.

TAULUKKO 20. Yrittäjän verojen määrä

Verojen määrä	A 20 %	B 10 %	C 0 %
Ansiotulojen verot			
Kunnallisvero	9 688,49	9 814,05	9 939,62
Valtion vero	4 679,95	4 801,24	4 922,52
- Työtulovähennys	-1 200,35	-1 191,83	-1 183,31
Ansiotulojen verot yhteensä	13 168,08	13 423,46	13 678,83
Pääomatulojen vero 30 %	338,48	169,24	0,00
Verot yhteensä	13 506,56	13 592,70	13 678,83
Veroprosentti	23,73 %	23,88 %	24,03 %

Puolison ansiotulojen osuus yritystulosta on 5 408,28 euroa (taulukko 21). Ansiotuloista voidaan vähentää ansiotulovähennys sekä myös kunnallisverotuksen perusvähennys, koska tulot ovat niin pienet. Työtulovähennys vähennetään kunnallisverotuksessa maksettavasta verosta, koska valtion veroa ei ole. Näin ollen veroja ei jää maksettavaksi lainkaan. Tämä tulo on tuskin puolison ainoa ansiotulo, mutta sitä tässä työssä ei voida huomioida, koska muita tuloja ei ole tiedossa. Yrittäjävähennys pienentää toiminimen maksettavien kokonaisverojen määrää 1 176,81 eurolla, mikä tarkoittaa kahden prosentin pienennystä veroprosenttiin.

TAULUKKO 21. Puolison verot

Puolison verojen määrä	
Ansiotulot	5 408,28
- Ansiotulovähennys	-1 483,22
- Perusvähennys	-2 904,29
Verotettava ansiotulo / kunta	1 020,77
Verotettava ansiotulo / valtio	5 408,28
Vero kunnallisverotuksessa	217,42
- työtulovähennys	217,42
Vero	0,00

5.2.2 Osakeyhtiön verotus vuonna 2017

Osakeyhtiön verotus lasketaan käyttämällä lähtökohtana toiminimen verotettavaa tuloa. Osakeyhtiön verotettava tulo saadaan, kun toiminimen oikaistuun veronalaiseen tuloon lisätään työhuonevähennyksen määrä 840 euroa. Yritysmuodon muutoksessa kannattaa myös pohtia olisiko työhuoneen vuokraaminen osakeyhtiölle käypää vuokraa vastaan verotuksellisesti edullisempi vaihtoehto. Osakeyhtiön nettovarallisuus lasketaan lisäämällä toiminimen nettovarallisuuteen pankkitilin saldo. Nettovarallisuudeksi saadaan 11 863,84 euroa.

Ensin lasketaan yrityksen verot (taulukko 22). Verotettavasta tulosta vähennetään omistajayrittäjän palkka ja palkasta perittävä sairausvakuutusmaksu. Palkka on yrittäjän yksityisottojen suurin. Yhdistelmä vaihtoehdossa osinkoa nostetaan verohuojennetun osingon verran ja loput yksityisottojen määrästä nostetaan palkkana. Pelkästään osinkona maksettaessa verotettava tulo on huomattavasti isompi kuin muissa vaihtoehdoissa, joten myös yhteisöveron määrä on huomattavan suuri.

TAULUKKO 22. Yrityksen verot

Yrityksen verotus	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Verotettava tulo ennen..	57 769,28	57 769,28	57 769,28
- Palkka	-46 898,98		-45 949,87
- Sairausvakuutusmaksu 1,08 %	-506,51		-496,26
Verotettava tulo	10 363,79	57 769,28	11 323,15
- Yhteisövero 20 %	-2 072,76	-11 553,86	-2 264,63
"Nettotulos"	8 291,03	46 215,42	9 058,52

Seuraavaksi lasketaan yrittäjän verot. Laskelmissa oletetaan, että yrityksen identtisuuden säilyttämiseksi omistaja merkitsee osakeyhtiön kaikki osakkeet, joten osinkoja voidaan nostaa vain yrittäjälle. Palkka ja yhdistelmä-vaihtoehdoissa yksityisottojen määrästä 90 % katsotaan yrittäjän palkaksi ja 10 % puolison palkaksi, jotta tulokset ovat vertailukelpoiset toiminimen tuloksiin. Osingoista suurin osa tulee verotettavaksi ansiotulona, sillä verohuojennetun osingon määrä on vain 949,11 euroa. Tulonhankkimiskuluina voidaan vähentää työhuonevähennyksen määrä 840 euroa, sillä se on isompi kuin tulonhankkimisvähennyksen määrä.

TAULUKKO 23. Omistajayrittäjän verot

Omistajayrittäjän verotus 90 %	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Palkka	42 209,08		41 259,97
Osinko		46 898,98	949,11
josta verohuojennettua osinkoa		949,11	949,11
Pääomatulo-osinko			
Verovapaa 75 %		711,83	711,83
Veronalainen 25 %		237,28	237,28
Ansiotulo-osinko			
Verovapaa 25 %		11 487,47	
Veronalainen 75 %		34 462,40	
Ansiotulot yhteensä	42 209,08	34 462,40	41 259,97
Tulohankkimiskulut (työhuone)	-840,00	0,00	-840,00
Puhdas ansiotulo	41 369,08	34 462,40	40 419,97
Ansiotulovähennys	-2 338,39	-2 649,19	-2 381,10
Verotettava ansiotulo / kunta	39 030,69	31 813,21	38 038,87
Verotettava ansiotulo / valtio	41 369,08	34 462,40	40 419,97
Verotettava pääomatulo		237,28	237,28

Osakeyhtiön kokonaisverojen määrä saadaan, kun yrityksen maksama yhteisövero ja omistajayrittäjän verot lasketaan yhteen. Puolisolla ei jää maksettavaksi veroja vähennysten jälkeen lainkaan, sillä puhdas ansiotulo on vain 3 939,90 euroa.

TAULUKKO 24. Kokonaisverotus osakeyhtiössä

Kokonaisverojen määrä	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
<u>Yritys</u>			
Yhteisövero 20 %	2 072,76	11 553,86	2 264,63
<u>Omistajayrittäjä</u>			
Kunnallisvero	8 313,54	6 776,21	8 102,28
Valtion vero	3 351,85	2 136,42	3 179,00
-Työtulovähennys	-1 293,63	-1 397,92	-1 307,96
Pääomatulovero 30 %	0,00	71,18	71,18
Verot yhteensä	12 444,52	19 139,76	12 309,13
Veroprosentti	21,54 %	33,13 %	21,31 %

Taulukkoja 20 ja 24 vertailemalla voidaan havaita, että osakeyhtiön maksettavien verojen määrä palkka- ja yhdistelmävaihtoehdoissa on pienempi kuin toiminimen verojen määrä. Ero ei ole kuitenkaan kovin suuri, sillä veroja maksetaan 1 197,43 euroa vähemmän osakeyhtiön verorasituskiltaan keveimmässä yhdistelmävaihtoehdossa verrattuna toiminimen veroihin. Toisaalta esimerkiksi puolison verotuksen oikeellisuutta tulee pohtia. Jos verot lasketaan puolison mahdollisten muiden ansiotulojen lisänä, verorasitus on suurempi. Jos varoja nostetaan pelkästään osinkona, verorasitus on huomattavasti suurempi, sillä nettovarallisuus on niin pieni, että myös verohuojennetun osingon määrä on vähäinen. Lisäksi osakeyhtiön osittain kahdenkertainen verotus vaikuttaa tässä vaihtoehdossa. Näillä tuloilla myöskään ansiotulojen progressio ei vaikuta vielä niin paljon, että pääomatulojen vero olisi edullisempi. Verohuojennetun osingon määrä kannattaa kuitenkin hyödyntää, sillä se tuo pienen veroedun.

Erityisesti tulee pohtia, että onko toiminimen yksityisottojen määrä riittävä yrittäjän rahan tarpeeseen. Osakeyhtiössä yrittäjä voi vaikuttaa henkilökohtaisesti verotettavan tulon määrään. Jos yritys niin sanotusti tyhjennetään eli kaikki varat nostetaan, toiminimi muuttuu edullisemmaksi vaihtoehdoksi (taulukko 25). Tällöin 57 152 euroa ajatellaan yrittäjän palkaksi, osingoksi tai palkan ja osingon yhdistelmäksi. Toiminimi on 875,87 euroa edullisempi vaihtoehto verotuksen suhteen kuin osakeyhtiö, kun yrityksen koko verotettava tulo nostetaan.

TAULUKKO 25. Kokonaisverojen määrä, kun yritys tyhjennetään

Kokonaisverojen määrä	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
<u>Yritys</u>			
Yhteisövero 20 %	0,01	11 553,86	191,88
<u>Omistajayrittäjä</u>			
Kunnallisvero	10 367,49	8 487,84	10 156,23
Valtion vero	5 335,81	3 520,22	5 131,75
-Työtulovähennys	-1 154,29	-1 281,80	-1 168,62
Pääomatulovero 30 %	0,00	71,18	71,18
Verot yhteensä	14 549,02	22 351,29	14 382,43
Veroprosentti	25,18 %	38,69 %	24,90 %

5.2.3 Tulevaisuuden näkymät

Yrityksen tulos on ollut varsin tasaista viime vuosina. Jo vuoden 2017 laskelmien perusteella voidaan todeta, että yritysmuodon muutos osakeyhtiöksi voisi olla kannattavaa verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna, jos yrittäjän rahan tarve pysyy suunnilleen samalla tasolla. Vuoden 2016 verolaskelmat ovat hyvin samankaltaiset kuin vuoden 2017 laskelmat, joten niiden esittäminen tässä tutkimuksessa nähdään tarpeettomana. Yrittäjävähennys on hieman keventänyt toiminimen verotusta vuodesta 2017 lähtien.

Vuoden 2018 tulos ennakoidaan olevan hyvin lähellä vuoden 2017 tulosta eikä myöskään nettovarallisuudessa ole tapahtunut vuosien 2016 ja 2017 taseiden perusteella muutosta juuri lainkaan, joten verot vuosina 2017 ja 2018 ovat samalla tasolla. Näin ollen vuoden 2017 verolaskelman perusteella voi jo tehdä johtopäätöksen, että yritysmuodon muutos kannattaa verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna, jos yrittäjä nostaa osakeyhtiöstä varoja toiminimen yksityisottojen verran sekä nettovarallisuus ja verotettava tulo pysyvät samalla tasolla tai kasvavat. Verotuksen ero on kuitenkin sen verran pieni, että asiaa tulee huolellisesti tarkastella myös muista näkökulmista.

6 EXCEL-VEROTUSTAULUKKO

Verotustaulukkoon syötetään yrityksen tilinpäätöstiedot sekä ajankohtaiset verotustiedot. Syötettyjen tilinpäätöstietojen perusteella ohjelma laskee yrityksen verot toiminimenä ja osakeyhtiönä. Verotustaulukko on opinnäytetyön liitteenä (liitteet 3-6). Liitteinä olevissa taulukoissa on lähtöarvot Case-yritys A:n vuoden 2017 tilinpäätöstietojen mukaisesti. Verotustaulukossa on eri laskentataulukot yrittäjän koko tulo-osuuden laskemiseksi itselleen ja tulo-osuuksien jakamiseen puolisoitten kesken. Liitteissä on esitetty laskentataulukot, joissa puolisolle jaetaan osa yritystulosta. Taulukon keltaisiin soluihin syötetään lähtöarvot ja kaikissa muissa soluissa on kaavat. Verotustaulukossa on ohjeistuksia solujen vieressä, mutta ne eivät näy liitteinä olevissa taulukoissa.

Taulukoissa on yksinkertaistettu monia verotuksellisia seikkoja, jotta mallista ei tulisi liian massiivinen ja taulukko olisi mahdollisimman helppokäyttöinen. Taulukossa on painike, jota painamalla verotustaulukon lähtöarvosolut tyhjenevät automaattisesti. Taulukossa on myös erilliset painikkeet taulukon suojaamiseen ja suojauksen poistamiseen. Lähtökohtaisesti suojauksen olisi hyvä olla päällä, että vahingossa ei syötettäisi tietoja kaavojen päälle. Verotustaulukko soveltuu hyvin suuntaa antavaan verotuksellisen edullisuuden tarkasteluun.

Muun muassa yrittäjän päivärahan määräytyminen YEL-vuositulon mukaan, Yle-vero sekä alijäämahyvityksen hyödyntäminen jätetään tarkastelun ulkopuolelle. Myös yrittäjän vapaaehtoiset eläkevakuutusmaksut jätetään verotustaulukossa huomioimatta, koska Case-yrittäjillä ei ole sellaisia. Jos vapaaehtoisia eläkevakuutusmaksuja on maksettu, yrityksen verotettavaa tuloa laskettaessa tulee huomioida, että niitä ei voi vähentää elinkeinotoiminnan tuloksesta vaan ne vähennetään veroilmoituksella yrittäjän henkilökohtaisesta tulosta (Veronmaksajat 2017b, viitattu 9.4.2018).

Toiminimen verotuksessa otetaan huomioon veroilmoituksella tehtävät vähennykset, kuten yksityisomistuksessa olevan auton käyttäminen elinkeinotoiminnassa. Osakeyhtiön verotuksessa on erilliset solut, joissa voidaan huomioida myös yrittäjän henkilökohtaisia tulonhankkimiskuluja. Kaikki verohallinnon viran puolesta tekemät verovähennykset huomioidaan verolaskennassa. Ohjelma laskee vähennykset automaattisesti Excelin funktioiden avulla.

Erilliselle välilehdelle on koottu kaikki verovähennyksiä ja veroprosentteja koskevat tiedot (liite 6), jotka kannattaa tarkistaa vuosittain. Toimeksiantajalle annettavaan verotustaulukkoon on syötetty vuoden 2018 veroprosentit ja verovähennykset sekä Oulun kunnallis- ja kirkollisveroprosentit. Verotussäännöt välilehdelle syötetään yrittäjän kotikunnan kunnallis- ja kirkollisveroprosentti, jos yrittäjä on jostakin muualta kuin Oulusta. Verotustaulukko saadaan päivitettyä vastaamaan laskettavaa verovuotta, kun syötetään muuttuneet verotiedot värillisiin kenttiin. Ohjelma laskee verot automaattisesti muuttuneilla arvoilla. Toisaalta, jos päivitystä ei tehdä, verotustaulukko soveltuu kuitenkin yleisluontoiseen verotarkasteluun, sillä sen perusteella voidaan kuitenkin tehdä vertailua toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen eroavuuksista.

Ensin syötetään tiedot toiminimen verotettavan tulon ja nettovarallisuuden laskemista varten (liite 3). Edustuskuluille ja tilikauden palkoille on erillinen solu, johon syötetään arvot täysimääräisinä ja ohjelma laskee prosenttiosuudet. Nettovarallisuuden laskenta tapahtuu syöttämällä edellisen tilikauden taseen oikein arvostetut varojen ja velkojen määrät lukuun ottamatta pankkitilin saldoa. Erillisiin soluihin syötetään yrittäjän ja puolison prosenttiosuudet verotettavasta tulosta ja pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta. Toiminimellä lasketaan verotus eri tuotto prosenttien mukaisesti pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta.

Osakeyhtiön verolaskennassa (liite 4) lähdetään liikkeelle toiminimen verotettavasta tulosta ja yksityisottojen määrästä. Nettovarallisuus lasketaan erikseen edellisen vuoden taseen perusteella, sillä se ei ole täysin saman kuin toiminimen nettovarallisuus. Käytännössä se saadaan useimmiten lisäämällä toiminimen nettovarallisuuteen pankkitilin saldo. Yksityisottojen määrä lasketaan kokonaan palkkana, kokonaan osinkona tai palkan ja osingon yhdistelmänä. Yhdistelmävaihtoehdossa laskentapohja antaa prosenttiosuuden yksityisotoista, jonka verran kannattaa nostaa palkkana ja loput yksityisottojen määrästä osinkona.

Käytännössä ihanteellinen nostettavan osingon määrä on verohuojennetun osingon määrä eli 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta. Yksityisottojen määrää muuntelemalla voidaan tarkastella, miten paljon yrittäjän tarvitseman rahan määrä vaikuttaa veroihin. Yrittäjältä voi myös kysyä mielipidettä yrityksestä nostettavan rahan määrästä ja syöttää sellainen tieto yksityisottojen kohdalle. Osakeyhtiön verotuksen yksi etu on, että omistajayrittäjä voi aika pitkälle itse päättää paljonko verotettavaa tuloa itselleen suo. Toiminimiyrittäjä joutuu maksamaan veroa koko tuloksesta, vaikka varoja ei edes nostettaisi.

Lopuksi on yhteenvetotaulukko (liite 5) toiminimen ja osakeyhtiön veroista. Taulukosta näkee kootusti maksetut verot ja veroprosentit sekä verojen määrän erotuksen toiminimen ja osakeyhtiön edullisimman verotusvaihtoehdon mukaisesti. Jos verolaskennan tulos on, että muutos toiminimestä osakeyhtiöksi voisi olla verotuksellisesti kannattava, kannattaa asiaa tarkastella vielä myös muista näkökulmista. Jos verotuksen ero on hyvin pieni, voi veroissa säästetty raha kulua helposti yritysmuodon muutokseen. Toisaalta tulevaisuuden näkymät ovat ratkaisevassa asemassa, sillä toiminimessä esimerkiksi yhtiökumppanin mukaan ottaminen ei ole mahdollista. Kasvava verotettava tulo ja nettovarallisuus lisäävät verotuksellista edullisuutta. Verotustaulukko tarjoaa mahdollisuuden tarkastella, miten nettovarallisuutta kasvattamalla yritys pystyy vaikuttamaan verojen määrään.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET

Yritysmuodon muutosta pohdittaessa usein keskeisin kriteeri on verotus. Näin toteaa myös Kari Alhola (2016a, 42). Tämä tuli esille myös tässä tutkimuksessa, sillä Case-yrittäjät olivat pohtineet yritysmuodon muutosta kirjanpitäjän kanssa nimenomaan verotuksellisista syistä johtuen. Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli vastata seuraaviin tutkimuskysymyksiin Case-yrityksiin liittyen:

- Kannattaako yritysmuotoa muuttaa verotuksen kannalta tarkasteltuna?
- Miten yritysmuodon muutos vaikuttaa kokonaisverotukseen?

Toiminimen ja osakeyhtiön verotus poikkeavat toisistaan merkittäväällä tavalla. Yrityksen verotuksellista edullisuutta vertailtaessa olennaista on selvittää kokonaisverorasitus. Toiminimessä yrittäjä maksaa veroa koko yrityksen verotettavasta tulosta. Yrittäjävähennys on keventänyt hiukan toiminimen verotusta vuoden 2017 alusta lähtien. Osakeyhtiö on erillinen verovelvollinen, joka maksaa tuloksestaan yhteisöveroa. Omistajayrittäjä maksaa veroa nostamistaan varoista. Osakeyhtiö on siinä mielessä joustavampi, että yrittäjä maksaa veroa vain nostamistaan varoista, kun toiminimessä maksetaan veroja koko verotettavasta tulosta, vaikka varoja ei edes nosteta.

Osakeyhtiössä ovat mahdollisia myös yrittäjän ja yhtiön väliset oikeustoimet, kuten vuokraus-, velka- ja kauppasuhteet. Osakeyhtiössä voidaan varoja nostaa palkkana tai osinkona. Omistajayrittäjä voi hyödyntää myös luontoisetuja ja verovapaita henkilökuntaetuja. Mahdollisuudet verosuunnitteluun ovat siten osakeyhtiössä paremmat kuin toiminimellä. Luvusta 5 löytyvät vastaukset tämän työn tutkimuskysymyksiin. Case-yritysten kohdalla paras veroetu toiminimeen verrattuna saavutetaan, kun verohuojennetun osingon määrä eli 8 % osakkeiden matemaattisesta arvosta hyödynnetään ja loppuosa nostetaan palkkana. Tässä tutkimuksessa tutkittiin kahta toiminimeä, joiden verotettava tulo poikkeaa hyvin paljon toisistaan. Näin saatiin hyvää vertailukohtaa sille, että miten verotettavan tulon kasvu vaikuttaa verojen määrään.

Tilinpääöstietojen perusteella tehtyjen verolaskelmien perusteella voidaan todeta, että Case-yritys A:n on ehdottomasti edullisempaa toimia osakeyhtiönä kuin toiminimenä. Tähän saakka negatiivinen oma pääoma on estänyt yritysmuodon muutoksen. Oma pääoma on kuitenkin saatu positiiviseksi osittain yritysmuodon muutosta ennakoivan toimintavarauksen tuloutuksen johdosta. Yritysmuodon muutos tulisi toteuttaa mahdollisimman pian. Toisaalta toteutus voisi olla yksinker-

taisinta ja helpointa tilinpäätöksen yhteydessä. Kuten yrityksen kirjanpitäjä totesi, yrittäjän on opeteltava osakeyhtiössä täysin uudenlainen rahan käyttö, koska osakeyhtiössä yksityisöt eivät ole mahdollisia. Verolaskelmien mukaan yrittäjän kannattaisi valita vaihtoehto, jossa varoja nostetaan palkkana ja verohuojennettu osinko hyödyntäen. Tämä ei tosin olisi mahdollista vielä vuoden 2017 tuloksesta, sillä oma pääoma on negatiivinen ja laskelmat on laadittu vain palkkana. Vuodelle 2018 laskelmat laadittiin ennakoidun tuloksen perusteella olettaen, että osinkojen maksu voisi olla teoriassa mahdollista.

Pelkästään osinkona maksaminen on enemmän teoreettinen vaihtoehto eikä käytännössä missään tapauksessa järkevää. Yrittäjälle on tarpeellista säännöllinen kuukausittainen tulo sen sijaan, että tilikauden päätyttyä tulisi koko yrittäjän tarvitsema tulo osinkoina. Pelkästään osinkona maksaminen ei ole myöskään verotuksellisesti kannattavaa, sillä pääomatulo-osingon määrä on pieni suhteellisen vähäisestä nettovarallisuudesta johtuen. Osinkoa ei voi myöskään vähentää yrityksen verotettavasta tulosta. Näin ollen osakeyhtiön osittain kahdenkertainen verotus tulee osinkovaihtoehdossa esiin. Yritys maksaa yhteisöveroa tuloksesta ja lisäksi yrittäjä maksaa veroa nostamastaan osingosta. Osinko ei myöskään kerrytä yrittäjälle eläkettä niin kuin palkkatulo.

Puolison mukaan ottaminen osakeyhtiön osakkaaksi on järkevää. Yrityksen identtisuuden katsoon säilyvän toiminimestä osakeyhtiöksi muutettaessa myös silloin, kun elinkeinotoimintaa yhdessä harjoittavat yrittäjä ja puoliso merkitsevät yhdessä osakeyhtiön osakkeet. Yleensä omistamisen hajauttaminen perheenjäsenten kesken on verotuksellisesti järkevää. Maksettavien verojen määrää voitaisiin pienentää edelleen, jos nettovarallisuutta kasvatetaan esimerkiksi jättämällä voittovaroja yhtiöön.

Case-yritys B:n osalta ei ole aivan niin selvää, että kannattaako yritysmuotoa muuttaa vielä. Jos yrittäjän tarvitseman rahan määrä on samalla tasolla kuin toiminimen yksityisöt, yritysmuodon muutos on kannattavaa. Osakeyhtiö muuttuu puolestaan edullisemmaksi vaihtoehdoksi, jos yritys tyhjennetään eli kaikki varat nostetaan. Ennen kaikkea tulevaisuuden suunnitelmat vaikuttavat yritysmuodon muutoksen pohdintaan. Osakeyhtiönä toiminimen toisi paremmat mahdollisuudet kasvattaa liiketoimintaa. Myös verosuunnittelun mahdollisuudet ovat paremmat osakeyhtiössä. Yritysmuodon muutosta kannattaa pohtia huolellisesti myös muista kuin verotuksen näkökulmista, kuten vastuu- ja vakuuskysymysten kannalta. Osakeyhtiössä hallinnollinen taakka lisääntyisi jonkin verran.

Luvussa 6 esitellyn toimeksiantajalle tehdyn Excel-verotustaulukon avulla voidaan tarkastella yritysmuodon muutoksen verotuksellista vaikutusta. Verotustaulukkoa hyödyntämällä voi helposti laskea toiminimen ja osakeyhtiön verotuksen eron. Ohjelma laskee automaattisesti verot, kun lähtöarvot syötetään yrityksen tilinpäätöstiedoista. Lähtöarvoja muuttamalla voi vertailla keskeisten verovaikutusten vaikutusta veroihin. Case-yritysten verotusta vertailemalla ja Excel-verotustaulukkoa hyödyntämällä voidaan todeta, että verotuksen edullisuusjärjestykseen vaikuttaa oleellisesti yrittäjän varojen nostotarve. Myös nettovarallisuudella ja verotettavalla tulolla on merkittävä vaikutus verotukseen. Jos varojen nostotarvetta ei olisi, osakeyhtiö olisi edullisin vaihtoehto. Yleensä yrittäjä tarvitsee osansa yrityksen tuottamasta tuloksesta, joten on oleellista laskea missä yritysmuodossa varojen nosto on verotuksellisesti edullisinta ja missä muodossa varoja nostetaan. Excel-verotustaulukko tuo toimeksiantajalle mahdollisuuden tämän laskennan toteuttamiseen.

8 POHDINTA

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää, että kannattaako Case-yritysten muuttaa yritysmuotoa toiminimestä osakeyhtiöksi verotuksen näkökulmasta tarkasteltuna. Case-yrityksille laadittiin verolaskelmat toiminimenä ja osakeyhtiönä vuodelle 2017 sekä Case-yritys A:lle ennakoidun tuloksen perusteella vuodelle 2018. Osakeyhtiön verolaskelmat laadittiin ottaen huomioon yrittäjän nostamat varat palkkana, osinkona ja näiden yhdistelmänä. Työssä käytettiin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää pohjautuen Case-yritysten tilinpäätöstietoihin ja kirjanpitäjän haastatteluun. Tutkimuksen tavoitteena oli myös laatia toimeksiantajalle Excel-verotustaulukko, jonka avulla voi tulevaisuudessa selvittää kannattaako asiakasyritysten harkita yritysmuodon muutosta toiminimestä osakeyhtiöksi verotuksen kannalta tarkasteltuna. Tutkimuksen perusteella Case-yritys A:n kannattaa toteuttaa yritysmuodon muutos mahdollisimman pian, sillä ero verojen määrässä on huomattava. Myös Case-yritys B:n osalta verot osakeyhtiössä ovat pienemmät kuin toiminimenä toimittaessa.

Tutkimuksessa piti yksinkertaistaa monia asioita, sillä työn tarkoitus ja tavoitteet piti sovittaa olemassa oleviin resursseihin. Verolaskelmissa ei otettu huomioon esimerkiksi Yle-veroa, alijäämahyvitystä eikä yrittäjän muita ansio- tai pääomatuloja ja tulonhankkimiskuluja. Vapaaehtoiset eläkevuutusmaksut jätettiin myös tarkastelun ulkopuolelle, koska Case-yrittäjillä niitä ei ollut. Myöskään yrittäjän päivärahamaksun määräytymistä ei otettu mukaan tarkasteluun, koska kaikkia YEL-työtuloja ei ollut tiedossa, joten vertailtavuus eri laskelmien välillä olisi vaikeutunut. Mielestäni tutkimus antaa kuitenkin luotettavan selvityksen Case-yrityksille yritysmuodon verotuksellisesta kannattavuudesta. Tutkimuksen reliabiliteettia lisää se, että tutkimuksessa on selitetty tarkasti mitä missäkin vaiheessa tehdään ja laskelmat ovat näkyvissä. Tutkimuksen luotettavuutta lisää myös se, että tutkimuksessa otettiin huomioon tulevaisuuden näkymiä.

Lähteinä niin tietoperustan laatimisessa kuin myös verolaskelmien ja verotustaulukon taustalla käytettiin alan tuoretta kirjallisuutta, lakeja ja Verohallinnon ohjeita, joten opinnäytetyö antaa luotettavan selvityksen tämän hetkisestä verotuksesta toiminimen ja osakeyhtiön osalta. Tutkimustuloksia arvioitaessa on kuitenkin otettava huomioon, että laskelmat on laadittu kyseisen vuoden verosäädösten mukaan, joten verosäädösten muuttuessa tulokset eivät ole enää täysin samat. Verolaskelmat ovat aina myös tapauskohtaisia, eikä niistä voi tehdä suoraan johtopäätöksiä muiden yritysten osalta yritysmuodon muutoksen verotuksellisesta kannattavuudesta. Uskon toimek-

siantajan saavan luotettavan selvityksen toiminimen ja osakeyhtiön kokonaisveroista Excel-verotustaulukon avulla hyödyntäessään verotustaulukkoa asiakasyritystensä verojen laskemiseen. Huonona puolena on, että taulukkoa pitää päivittää verosäädösten muuttuessa ja taulukossa ei huomioida yrittäjän mahdollisia muita tuloja.

Itselleni tämän työn tekeminen oli hyvin merkityksellinen prosessi, joka antoi vahvan osaamisen toiminimen ja osakeyhtiön verotuksesta. Myös Excel-taitojen kehittyminen on merkittävä tutkimuksen tuoma hyöty tekijälleen. Lakitekstien lukeminen ja tulkitseminen tulivat myös tutuiksi tätä työtä tehdessä. Työn tekeminen on ollut hyvin mielenkiintoista, mutta välillä myös hieman haastavaa ja todella itsenäistä. Haastavinta oli ajan löytäminen työlle hektisessä elämäntilanteessa. Perhe ja muut opinnot tarvitsivat myös aikansa, joten tutkimusprosessi oli aika pitkä. Aikataulussa kuitenkin pysyttiin, sillä se oli suunniteltu hyvin väljäksi. Yhteistyön tekeminen toimeksiantajan kanssa sujui hyvin. Jatkotutkimukset voisivat olla enemmän yrittäjäkohtaista pohdintaa, että millainen verovaikutus olisi esimerkiksi nettovarallisuuden kasvusta, yrittäjäpuolison mukaan ottamisesta osakeyhtiöön tai työhuoneen vuokraamisesta osakeyhtiölle sen sijaan, että yrittäjä hyödyntää työhuonevähennyksen.

LÄHTEET

Alhola, K. 2016a. Eri yritysmuotojen verotuksellisia erityispiirteitä, osa 1. Tilisanomat 2/2016, 40–42.

Alhola, K. 2016b. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus, osa 2. Tilisanomat 3/2016, 44–49.

Alhola, K. 2016c. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus, osa 3. Tilisanomat 4/2016, 50–57.

Alhola, K. 2016d. Eri yritysmuotojen verotuksellinen edullisuus pidemmällä aikavälillä, osa 4. Tilisanomat 5/2016, 48–51.

Blomqvist, A. & Malmivaara, T. 2016. Osakeyhtiön varojen jako ja verotus. Helsinki: Alma Talent Oy. Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 1.12.2017.

Holopainen, T. 2017. Yrityksen perustamisopas. Käytännön perustamistoimet. 26. uudistettu painos. Espoo: Asiatieto Oy.

Immonen, R. & Nuolimaa, R. 2017. Osakeyhtiöoikeuden perusteet. 3. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Yhteistyössä Lakimiesliiton Kustannus. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 27.1.2018.

Juusela, J., Nykänen, O., Tikka, K. & Viitala, T. 2018. Yritysverotus 1-2. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 25.1.2018.

Kirjanpitolaki 30.12.1997/1336.

Kirjanpitäjä. Haastattelu. 5.12.2017. Tekijän hallussa.

Koski, P. & Sillanpää, M. 2017. Yhtiöoikeus. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 20.1.2018.

Kukkonen, M. & Walden, R. 2014. Pk-yrityksen verosuunnittelu. 2. Painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Laki elinkeinotulon verottamisesta 24.6.1968/360.

Laki varojen arvostamisesta verotuksessa 22.12.2005/1142.

Laki verotusmenettelystä 18.12.1995/1558.

Myrsky, M. & Rabinä, T. 2014. Henkilökohtaisen tulon verotus. 2. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 10.1.2018.

Ossa, J. 2017. Taloushallinnon verolait. 2. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 28.1.2018.

Raunio, M., Romppainen, L., Ukkola, O. & Kotiranta, K. 2018. Varojen jakaminen ja verotus osakeyhtiössä. Helsinki: ST-Akatemia Oy.

Osakeyhtiölaki 21.7.2006./624.

Patentti- ja rekisterihallitus 2018a. Kaupparekisteri. Tilastoa rekisteröidyistä uusista yrityksistä. Viitattu 9.1.2018, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/rekisteroidytyritykset.html>.

Patentti- ja rekisterihallitus 2018b. Kaupparekisteri. Yksityinen elinkeinonharjoittaja. Perustamisilmoitus. Viitattu 9.1.2018, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yeh/perustaminen.html>.

Patentti- ja rekisterihallitus 2018c. Kaupparekisteri. Tilastoja. Yritysten lukumäärät kaupparekisterissä. Viitattu 20.1.2018, <https://www.prh.fi/fi/kaupparekisteri/yritystenlkm/lkm.html>.

Salin, M. 2015. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan verokirja. 12. uudistettu painos. Helsinki: Verotieto Oy.

Tilintarkastuslaki 18.9.2015/1141.

Tomperi, S. 2017. Yritysverotus ja tilinpäätössuunnittelu. 28.uudistettu painos. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

Tuloverolaki 30.12.1992/1535.

Varainsiirtoverolaki 29.11.1996/931.

Verohallinto 2015. Syventävät vero-ohjeet. Edustusmenot tuloverotuksessa. Viitattu 5.12.2017, https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48743/edustusmenot_tuloverotuksess2/.

Verohallinto 2016a. Syventävät vero-ohjeet. Liikkeen- ja ammatinharjoittajan elinkeinotoiminnan nettovarallisuus tuloverotuksessa. Viitattu 1.12.2017, [https://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Liikkeen_ja_ammattinharjoittajan_elinkein\(39368\)_#3%20Liikkeen-%20ja%20ammattinharjoittajan%20varat%20ja%20velat_](https://www.vero.fi/fiFI/Syventavat_veroohjeet/Verohallinnon_ohjeet/Liikkeen_ja_ammattinharjoittajan_elinkein(39368)_#3%20Liikkeen-%20ja%20ammattinharjoittajan%20varat%20ja%20velat_).

Verohallinto 2016b. Syventävät vero-ohjeet. Peitelly osinko. Viitattu 1.12.2017, https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48147/peitelly_osink2/.

Verohallinto 2016c. Syventävät vero-ohjeet. Toimintamuodon muutos osakeyhtiöksi. Viitattu 27.11.2017, https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48395/toimintamuodon_muutos_osakeyhtioks2/.

Verohallinto 2016d. Uutiset. Työnantajan ja työntekijän eläke- ja vakuutusmaksuprosentit 2017. Viitattu 7.3.2018, https://www.vero.fi/tietoa-verohallinnos-ta/verohallinnon_esittely/uutiset/uutiset/2016/tyonantajan_ja_tyontekijan_elake_ja_vak/.

Verohallinto 2017a. Syventävät vero-ohjeet. Valtion tuloveroasteikko 2018. Viitattu 10.1.2018, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tuloveroasteikko-2018/>.

Verohallinto 2017b. Yritykset ja yhteisöt. Tietoa yritysverotuksesta. Arvonlisäverotus. Oma käyttö. Viitattu 21.11.2017, https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/arvonlisaverotus/tavarantai_palvelun_ottaminen_omaan_ka/.

Verohallinto 2017c. Syventävät vero-ohjeet. Päätökset. Verohallinnon päätös verovapaista matkakustannusten korvauksista vuonna 2018. Viitattu 21.1.2018, https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/auto/kilometrikorvaus_ja_paivaraha/.

Verohallinto 2017d. Syventävät vero-ohjeet. Osinkotulojen verotus. Viitattu 1.12.2017, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47901/osinkotulojen-verotus/>.

Verohallinto 2017e. Syventävät vero-ohjeet. Luontoisedut verotuksessa. Viitattu 5.2.2018, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/47886/luontoisedut-verotuksessa/#1.7-sairausvakuutuksen-maksut>.

Verohallinto 2017f. Tietoa yritysverotuksesta. Elinkeinotoiminnan tuotot ja kulut liikkeen- ja ammatinharjoittaja. Työtilan vuokra. Viitattu 14.3.2018, https://www.vero.fi/yritykset-ja-yhteisot/tietoa-yritysverotuksesta/tuloverotus/liikkeen-tai-ammattinharjoittaja/elinkeinotoiminnan_tuotot_ja_kulut/tyotilan_vuokr/

Verohallinto 2017g. Syventävät vero-ohjeet. Verohallinnon yhtenäistämishjeet vuodelta 2017 toimitettavaa verotusta varten. Viitattu 14.3.2018, <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48275/verohallinnon-yhten%c3%a4ist%c3%a4misohjeet-vuodelta-2017-toimitettavaa-verotusta-varten/>.

Verohallinto 2018. Henkilöasiakkaat. Verokortti ja veroilmoitus. Tulot ja vähennykset. Viitattu 10.1.2018, https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/tulot-ja-vahennykset/ilmoita_itse_nama_vahennykse/verohallinto_tekee_nama_vahennykset_puo/.

Veronmaksajat 2016. Palkka ja eläke. Sairausvakuutusmaksut 2017. Viitattu 17.2.2018, <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Sairausvakuutusmaksut/sairausvakuutusmaksut-2017/>.

Veronmaksajat 2017a. Palkka ja eläke. Sairausvakuutusmaksut 2018. Viitattu 14.3.2018, <https://www.veronmaksajat.fi/Palkka-ja-elake/Sairausvakuutusmaksut/sairausvakuutusmaksut-2018/>.

Veronmaksajat 2017b. Ammatin- ja liikkeenharjoittajan veroilmoitus 2017. Viitattu 9.4.2018, <https://www.veronmaksajat.fi/Veroilmoitus/ammatin--ja-liikkeenharjoittajan-veroilmoitus-2017/>.

Veronmaksajat 2017c. Tilastot. Kunnat. Kuntien ja seurakuntien tuloveroprosentit vuonna 2017. Viitattu 17.2.2018, https://www.veronmaksajat.fi/globalassets/tilastot/kuntien_ja_seurakuntien_tuloveroprosentit_vuonna_2017.pdf.

Veronmaksajat 2017. Yrityksen verotietopaketti. Helsinki: Verotieto Oy.

Vilkkumaa, M. 2014. Yrityksen osinko-opas. Milloin, miten ja kuinka paljon voin osakeyhtiön varoja jakaa? Helsinki: Suomen Yrityskirjat.

Villa, S. 2013. Henkilöyhtiöt ja osakeyhtiö. 4. uudistettu painos. Helsinki: Alma Talent Oy. Päivitettävä sähkökirja. Viitattu 20.1.2018.

Yrittäjät 2014. Yrittäjän abc. Perustietoa yrittäjyydestä. Yritysmuodot ja vastuut. Toiminimi eli yksityinen elinkeinonharjoittaja. Viitattu 9.1.2018, <https://www.yrittajat.fi/yrittajan-abc/perustietoa-yrittajyydesta/yritysmuodot-ja-vastuut/toiminimi-eli-yksityinen>.

Perustiedot Case-yrityksistä

- Milloin yritys on perustettu?
- Millä alalla yritys toimii?
- Onko yrityksellä työntekijöitä? Toimiiko puoliso ja lapset yrityksessä?
- Yrityksen tämänhetkinen taloudellinen tilanne
 - liikevaihto
 - tulos
 - varat ja velat
 - oma pääoma ja yksityisottojen määrä
- Millaiset tulevaisuuden näkymät yrityksellä on?

Yritysmuodon muutos

- Onko yrittäjä pohtinut yritysmuodon muutosta? Miksi?
 - Halutaanko vähentää henkilökohtaista vastuuta?
 - Onko tarkoitus kasvaa? Onko tarvetta ottaa lisää omistajia tai työntekijöitä yritykseen?
 - Houkutteleeko osakeyhtiön mahdollisesti keveämpi verotus, verovapaat osingot tai luontoisedut?
- Onko muutos kirjanpitäjän mielestä ajankohtainen ja onko sitä pohdittu yhdessä yrittäjän kanssa?
 - Mitä etuja se toisi yrittäjälle?
- Onko muutoksen ajankohtaa mietitty?

Verotettava ansiotulo, euroa	Vero alarajan kohdalla, euroa	Vero alarajan ylittävästä tulon osasta, %
16 900—25 300	8	6,25
25 300—41 200	533,00	17,5
41 200—73 100	3 315,50	21,5
73 100—	10 174,00	31,5

Verotettava tulo	
Tuloslaskelman tilikauden tulos	218 072,56
+ Tuloverot	27 040,09
+ 50 % edustuskuluista	336,30
+ Verojen viivästyskulut	2 952,62
+ Sakot	
+ Muut kuluiksi kirjatut vähennyskelvottomat menot	10 236,17
- Tuotoiksi kirjatut verovapaat tulot	
Verovuoden verotettava tulo	258 637,74
Veroilmoituksella tehtävät vähennykset	
- Km-korvaukset (henkilökohtainen auto)	
- Päivärahat	
- Tulonhankkimiskulut esim. työhuonevähennys	420,00
Oikaistu veronalainen tulos	258 217,74
- Edellisten tilikausien tappiot	
- Yrittäjävähennys 5 % verotettavasta tulosta	12 910,89
Lopullinen verotettava tulo	245 306,85
Nettovarallisuus	
Varat	125 489,36
- Velat	108 480,18
Nettovarallisuus	17 009,18
+ 30 % tilikauden palkoista	16 994,21
Pääomatulo-osuuden laskentaperuste	34 003,39

Pääoma- ja ansiotulo-osuudet	A	B	C
Pääomatulo-osuus	20 %	10 %	0 %
<u>Yrittäjä</u>			
Pääomatuloa	3 400,34	1 700,17	0,00
Ansiotuloa	119 253,09	120 953,26	122 653,43
<u>Puoliso</u>			
Pääomatuloa	3 400,34	1 700,17	0,00
Ansiotuloa	119 253,09	120 953,26	122 653,43

Ansiotulojen verotus	A	B	C
<u>Yrittäjä</u>			
Ansiotulot	119 253,09	120 953,26	122 653,43
- Ansiotulovähennys	0,00	0,00	0,00
- Perusvähennys	0,00	0,00	0,00
Verotettava ansiotulo / kunta	119 253,09	120 953,26	122 653,43
Verotettava ansiotulo / valtio	119 253,09	120 953,26	122 653,43
<u>Puoliso</u>			
Ansiotulot	119 253,09	120 953,26	122 653,43
- Ansiotulovähennys	0,00	0,00	0,00
- Perusvähennys	0,00	0,00	0,00
Verotettava ansiotulo / kunta	119 253,09	120 953,26	122 653,43
Verotettava ansiotulo / valtio	119 253,09	120 953,26	122 653,43

Verojen määrä	A	B	C
<u>Yrittäjä</u>			
Ansiotulojen verot			
Kunnallisvero	25 400,91	25 763,04	26 125,18
Valtion vero	24 712,22	25 247,78	25 783,33
- Työtulovähennys	-117,58	-91,91	-66,23
Ansiotulojen verot yhteensä	49 995,55	50 918,91	51 842,28
Pääomatulojen vero	1 020,10	510,05	0,00
Verot yhteensä	51 015,65	51 428,96	51 842,28
<u>Puoliso</u>			
Ansiotulojen verot			
Kunnallisvero	25 400,91	25 763,04	26 125,18
Valtion vero	24 712,22	25 247,78	25 783,33
- Työtulovähennys	-117,58	-91,91	-66,23
Ansiotulojen verot yhteensä	49 995,55	50 918,91	51 842,28
Pääomatulojen vero	1 020,10	510,05	0,00
Verot yhteensä	51 015,65	51 428,96	51 842,28
Yrittäjän ja puolison verot yhteensä	102 031,31	102 857,93	103 684,55
Veroprosentti	39,51 %	39,83 %	40,15 %

Nettovarallisuus	
Varat	132 662,57
- Velat	108 480,18
Nettovarallisuus	24 182,39
Omistajayrittäjän osuus osakkeiden matemaattisesta arvosta	50,00 %
Puolison osuus osakkeiden matemaattisesta arvosta	50,00 %

Yksityisottojen määrä toiminimessä	
Yksityisottojen kokonaismäärä	177 992,57
Puolison osuus yksityisottojen kokonaismäärästä	50,00 %
Yhdistelmävaihtoehdossa palkkatuloina huomioitava osuus	98,91 %
Palkkavaihtoehdossa koko yksityisottojen määrä huomioidaan palkkana.	
Osinkovaihtoehdossa koko yksityisottojen määrä huomioidaan osinkona.	

Yrityksen verotus	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Verotettava tulo ennen..	258 637,74	258 637,74	258 637,74
- Palkka	-177 992,57	0,00	-176 057,98
- Sairausvakuutusmaksu 1,08 %	-1 922,32	0,00	-1 901,43
Verotettava tulo	78 722,85	258 637,74	80 678,34
- Yhteisövero 20 %	15 744,57	51 727,55	16 135,67
"Nettotulos"	62 978,28	206 910,19	64 542,67

Omistajien verotus	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
<u>Yrittäjä</u>			
Palkka	88 996,29	0,00	88 028,99
Osinko	0,00	88 996,29	967,30
josta verohuojennettua (pääomatulo-)osinkoa on		967,30	967,30
Pääomatulo-osinko			
Verovapaa 75 %	0,00	725,47	725,47
Veronalainen 25 %	0,00	241,82	241,82
Ansiotulo-osinko			
Verovapaa 25 %	0,00	22 007,25	0,00
Veronalainen 75 %	0,00	66 021,74	0,00
Ansiotulot yhteensä	88 996,29	66 021,74	88 028,99
- Tulonhankkimisvähennys	-750,00	0,00	-750,00
- Muut tulonhankkimisvähennykset			
Puhdas ansiotulo	88 246,29	66 021,74	87 278,99
- Ansiotulovähennys	-228,92	-1 229,02	-272,45
- Perusvähennys	0,00	0,00	0,00
Verotettava ansiotulo / kunta	88 017,37	64 792,72	87 006,54
Verotettava ansiotulo / valtio	88 246,29	66 021,74	87 278,99
Verotettava pääomatulo	0,00	241,82	241,82

Puoliso

Palkka	88 996,29	0,00	88 028,99
Osinko	0,00	88 996,29	967,30
josta verohuojennettua (pääomatulo-)osinkoa on		967,30	967,30
Pääomatulo-osinko			
Verovapaa 75 %	0,00	725,47	725,47
Veronalainen 25 %	0,00	241,82	241,82
Ansiotulo-osinko			
Verovapaa 25 %	0,00	22 007,25	0,00
Veronalainen 75 %	0,00	66 021,74	0,00
Ansiotulot yhteensä	88 996,29	66 021,74	88 028,99
- Tulonhankkimisvähennys	-750,00	0,00	-750,00
- Muut tulonhankkimisvähennykset			
Puhdas ansiotulo	88 246,29	66 021,74	87 278,99
- Ansiotulovähennys	-228,92	-1 229,02	-272,45
- Perusvähennys	0,00	0,00	0,00
Verotettava ansiotulo / kunta	88 017,37	64 792,72	87 006,54
Verotettava ansiotulo / valtio	88 246,29	66 021,74	87 278,99
Verotettava pääomatulo	0,00	241,82	241,82

Kokonaisverojen määrä	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
-----------------------	--------	--------	------------

Yritys

Yhteisövero 20 %	15 744,57	51 727,55	16 135,67
------------------	-----------	-----------	-----------

Omistajien verotus**Yrittäjä**

Kunnallisvero	18 747,70	13 800,85	18 532,39
Valtion vero	14 945,08	8 652,17	14 640,38
- Työtulovähennys	-585,78	-921,37	-600,39
Pääomatulovero	0,00	72,55	72,55
Yrittäjän verot yhteensä	33 107,00	21 604,20	32 644,94

Puoliso

Kunnallisvero	18 747,70	13 800,85	18 532,39
Valtion vero	14 945,08	8 652,17	14 640,38
- Työtulovähennys	-585,78	-921,37	-600,39
Pääomatulovero	0,00	72,55	72,55
Puolison verot yhteensä	33 107,00	21 604,20	32 644,94

Verot yhteensä	81 958,57	94 935,95	81 425,54
Veroprosentti	31,69 %	36,71 %	31,48 %

Toiminimiyrityksen verojen määrä	A	B	C
Pääomatulo-osuus	20 %	10 %	0 %
Verot yhteensä	102 031,31	102 857,93	103 684,55
Veroprosentti	39,51 %	39,83 %	40,15 %

Toiminimen veroprosentti on laskettu oikaistusta veronalaisesta tuloksesta 258217,74 €.

Osakeyhtiön kokonaisverojen määrä	Palkka	Osinko	Yhdistelmä
Yksityisottojen määrä palkkana	100 %	0 %	98,91 %
Verot yhteensä	81 958,57	94 935,95	81 425,54
Veroprosentti	31,69 %	36,71 %	31,48 %

Osakeyhtiön kokonaisveroprosentti on laskettu verotettavasta tulosta 258637,74 €.

Vertailu yhtiömuotojen välillä	Toiminimi	Osakeyhtiö	Erotus
Verot yhteensä, edullisin tapaus	102 031,31	81 425,54	20 605,77

Verotuksessa vähennyskelvoton edustuskulun määrä

<i>Osuus kaikista edustuskuluista</i>	50,00 %
---------------------------------------	---------

Yrittäjävähennys

<i>Tehdään toiminimen verotettavasta tulosta.</i>	5,00 %
---	--------

Tilikauden palkkojen %-osuus pääomatulo-osuuden laskentaperusteessa

<i>Lisätään toiminimen nettovarallisuuteen.</i>	30,00 %
---	---------

Tuotto prosentit pääomatulo-osuuden laskentaperusteesta

<i>Tapaus</i>	A	B	C
<i>Tuotto prosentti</i>	20,00 %	10,00 %	0,00 %

Valtion tuloveroasteikko

Verotettava ansiotulo	Vero rajan kohdalla	Vero rajan ylittävästä tulon osasta
Raja, €	€	%
16 900	8,00	6,25 %
25 300	533,00	17,50 %
41 200	3 315,50	21,50 %
73 100	10 174,00	31,50 %

Pääomatulon veroasteikko

Veroprosentti on	30,00 %	30 000	€ saakka.
ja	34,00 %	30000 € ylittävältä osalta.	

Kunnallis- ja kirkollisveroprosentit

Kunnallisveroprosentti	20,00 %
Kirkollisveroprosentti	1,30 %

Tulonhankkimisvähennys

<i>Tehdään palkkatulosta, ei koske toiminimeä.</i>	750,00
--	--------

Ansiotulovähennys

Tehdään kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta.

Vähennys on	51,0 %
puhtaan ansiotulon	2 500 € ylittävältä osalta
	7 230 € saakka
ja sen ylittävältä osalta	28,0 %
Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin	3 570 €
Puhtaan ansiotulon ylittäessä	14 000 €
vähennyksen määrä pienenee	4,5 %
puhtaan ansiotulon 14000 euroa ylittävältä osalta.	
Vähennystä ei saa, kun puhtaat ansiotulot ylittävät	93 333 €

Kunnallisverotuksen perusvähennys

Vähennyksen enimmäismäärä on	3 060
Puhtaan ansiotulon (kaikkien muiden kunnallisverotuksessa tehtävien vähennysten jälkeen) ylittäessä vähennyksen enimmäismäärän vähennyksen määrä pienenee	
yli menevän tulon määrästä.	18,0 %

Työtulovähennys

Tehdään ansiotulosta valtiolle suoritettavasta tuloverosta.

Vähennys on	12,0 %	
tulojen	2 500	€ ylittävältä osalta
Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin	1 420	€
Puhtaan ansiotulon ylittäessä	33 000	€
vähennyksen määrä pienenee	1,51 %	
puhtaan ansiotulon 33000 euroa ylittävältä osalta.		

Työnantajan sairausvakuutusmaksu

Palkoista osakeyhtiön verotuksessa	1,08 %
------------------------------------	--------

Yhteisövero

Osakeyhtiön verotuksessa	20,00 %
--------------------------	---------

Verohuojennetun osingon määrä nettovarallisuudesta

Osakeyhtiön verotuksessa	8,00 %
--------------------------	--------

Pääomatulo- ja ansiotulo-osingon määrä

Osakeyhtiön verotuksessa	verovapaa	veronalainen
Pääomatulo-osinko	75,00 %	25,00 %
Ansiotulo-osinko	25,00 %	75,00 %